KRANJ, 24. AVGUSTA 1956
LETO IX. — ŠT. 67
DIN 10.—

Glas Gorenjske

Glasilo SZDL za Gorenjsko

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja: Uredniški odbor / Odgovorni urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 476 — uprave 476
Tekoči račun pri Komunalni banki Kranj št. 61-KB-1-Ž-135 / Izhaja v ponedeljek in petek / Naročnina: letna 600, polletna 300, mesečna 50 din

S seje Zbora proizvajalcev

Potrdili so 28 zaključnih računov

Neizčrpna poročila - Nepravilnosti so posledica pomanjkanja kadra

Kranj, 22. avgusta.

V sejni dvorani OLO Kranj je bila včeraj 16. seja zbora proizvajalcev. Odborniki so potrdili 28 zaključnih računov industrijskih, trgovskih in obrtnih podjetij na Gorenjskem.

Najživahnejša je bila razprava o potrditvi zaključnega računa Železarne Jesenice. Odborniki so grajali predvsem kratko in nepregledno poročilo komisije o zaključnem računu Železarne. V poročilu bi morala biti podana celotna ekonomska analiza, problematika podjetja, njegov napredek oziroma padec. Vsega tega pa tu ni bilo zaslediti. Tudi poročilo bilančne komisije ni bilo tako, kot je bilo pričakovati. Le-ta se je zadrževala v podjetju 5 tednov, poročilo je dokaj obsežno, vendar — »če berem poročilo, se mi zdi, da je treba tovarno zapreti«, je upravičeno dejal tovariš **Brun**. Odborniki so bili mnenja, da je realno kritiko treba vedno pozdraviti, toda finančna inšpekcija je bila to pot, po njihovem mnenju, vse premalo seznanjena s problematiko podjetja. Zato so nekatere njene besede negativno vplivale na kolektiv.

Izpopolniti bo vsekakor treba finančno knjigovodstvo, pomanjkljivo evidenco, analizo stroškov, neskladnost med osnovnimi sredstvi in obratnimi sredstvi. Vendar pa komisija v bodoče ne bo smela stopati v podjetje z namenom, da bo »iskala« denar, kot se je to, po mnenju odbornikov, zgodilo v Železarni.

Tovariš **Arh** je govoril tudi o problematiki nagrajevanja oziroma premiranja ljudi pri delih, ki so vezana na delo v ostalih obratih. To so predvsem prometni in vzdrževalni obrati. Ti ljudje prejmejo nagrado le, če presežejo normo ostali obrati in so tako rekoč odvisni od njihovega dela. Tudi okrajna komisija za plače potrjuje mnenje, da ta problem terja še nujne izpopolnitve, medtem ko zvezna komisija ni tega mnenja.

V splošnem je bilo v poročilih o zaključnih računih opaziti, da so vse nepravilnosti posledica pomanjkanja dobrega ekonomskega kadra.

Opazno se je izboljšalo poslovanje v trgovskem podjetju »Ribnik« na Jesenicah. Medtem ko je bilo lani 6 milijonov 360.631 dinarjev izgube, letošnja polletna bilanca izkazuje že okoli 10 milijonov dobička in bodo od tega zneska krili najprej dosedanje izgube.

Svet je sprejel tudi predlog, da se za že amortizirana osnovna sredstva Gorenjske predilnice Škofja Loka določi amortizacijska stopnja v višini 3 odstotkov; nadalje zbor želi, da bi pri razdelitvi investicijskih sredstev v bodoče sodeloval tudi zbor proizvajalcev, o maloprodaji izpadnega materiala svojim delavcem in uslužbencem v podjetjih pa bodo razpravljali na eni prihodnjih sej.

Lj.

Franc Leskošek-Luka v Železarni na Jesenicah

Jesenice, 21. avgusta.

Danes dopoldne je obiskal Železarno Jesenice član Zveznega izvršnega sveta tovariš Franc Leskošek - Luka. Ob tej priložnosti je prisostvoval seji UO Železarne. Na seji so razpravljali o aktualnih problemih jeseniške železarne: povečanje produktivnosti dela, personalnih problemih, organizaciji vzdrževalne službe, o odnosih med podjetjem in komuno itd.

V razpravi je sodeloval tudi tovariš Leskošek in je dal jeseniškim železarjem koristne napotke za reševanje problemov, s katerimi se kolektiv Železarne bori. Seja upravnega odbora je trajala več kot 4 ure.

Po seji se je tovariš Leskošek vse do večera zadržal v prisrčnem razgovoru s predstavniki Železarne.

TABORNIKI SREDI MESTA

Pred dnevi so zrasli v naselju na Zlatem polju v Kranju trije šotori, ki tvorijo kar lep »tabor«. Otroci so sami zastavili delo in prišli na to zamisel. — Tudi življenje so organizirali kar po taborniško. Jedo skupaj in celo spijo v teh šotorih, le včeraj jih je menda pregnal dež...

Terenska organizacija SZDL bi se morala za to vrsto udejstvovanja mladine bolj zanimati in omogočiti morda pravo taborjenje kje ob morju ali v planinah!

Beležka

O formalnem zasedanju

Stara praksa se ponavlja... In to kljub temu, da smo že večkrat govorili in pisali, da tako ne gre, ker take vrste postopanje jemlje ugled resnosti in odgovornosti forumu, kot je okrajni Zbor proizvajalcev.

Na zasedanju, ki je bilo v torek, so vnovič (to se dogaja že vrsto let) potrdili v kratkem času kar 28 zaključnih računov različnim gospodarskim organizacijam v našem okraju. — Poročilo s seje pravi, da so bila podana poročila komisij neizčrpna in nepregledna. Še več! Odborniki zbora proizvajalcev niso tokrat dobili niti ustreznega gradiva za sejo, kot je bil to doslej reden običaj. (Dopuščam možnost, da gradiva niso prejeli zaradi kakršnihkoli že tehničnih ovir.)

Zastavimo si naslednje vprašanje: Ali ima smisel glasovati in s tem potrditi zaključne račune podjetjem, za katere podrobno ne vemo, kako so poslovala v razdobju enega leta in s kakšnimi težavami so se borila med letom?

Zdi se nam, da to nima smisla!

Nujno je, da zaradi slabih priprav za sejo delo Zbora proizvajalcev trpi in se sprevrže v bolj ali manj golo formalnost. Razprava prav o teh vprašanjih (potrditev zaključnih računov gospodarskim organizacijam) pa zlasti in predvsem v Zboru proizvajalcev, ne bi smela biti zgolj formalnost.

Takega mnenja je tudi večina odbornikov omenjenega Zbora Okrajnega ljudskega odbora.

I. AUSEC

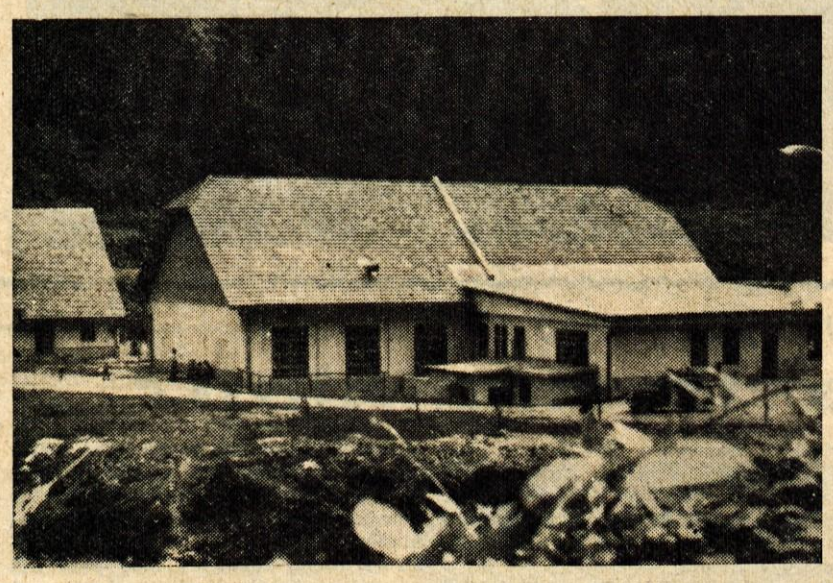

POGLED NA TOVARNO LESNE MOKE V SOTESKI

V SOTESKI SO ODPRLI MODEREN LESNO-PREDELOVALNI OBRAT

Milijoni iz odpadkov

2.400 ton lesne moke, ali 120.000 dolarjev na leto

V torek, 21. avgusta ob 16. uri je bila v Soteski svečana otvoritev Tovarne lesne moke, ki bo odslej redno obratovala v okviru Lesno-industrijskega podjetja Bled. Po pozdravnih govorih predsednika delavskega sveta tovariša Franca Mencingerja in direktorja podjetja tovariša Antona Kržišnika, je spustil podjetje v pogon podpredsednik Okrajnega ljudskega odbora Kranj tovariš Dušan Horjak.

VREDNOST PROIZVODOV BO V 4 MESECIH ENAKA VREDNOSTI VLOŽENIH SREDSTEV

Tovarna lesne moke v Soteski je sicer majhen obrat, a je zgrajen po najmodernejših tehničnih principih in bo imel ogromen pomen za naše gospodarstvo. To je druga tovrstna tovarna v državi. Z njeno proizvodnjo, ki bo znašala pri polnem izkoriščanju kapacitet 400 vagonov, ali 2.400 ton letno, računajo, da bodo pokrili vse domače potrebe po tem vse bolj iskanem materialu in da bodo del proizvodnje lahko tudi izvažali.

V lesno moko bodo predelovali izključno lesne odpadke, to je žaganje in oblance. Torej material, ki smo ga doslej po večini zametavali in je propadal neizkoriščen. Predelan v lesno moko pa bo postal visoko vredna surovina, saj se trenutna cena eni toni lesne moke na svetovnem tržišču vrti okoli 50 dolarjev. Z ozirom na to računajo, da bo obrat že v 4 mesecih polnega obratovanja proizvedel tolikšno količino lesne moke, ki bo po vrednosti enaka vsoti vseh investicij, vloženih v izgradnjo te tovarne, kar znese 48 milijonov dinarjev.

Proizvodnja lesne moke bo spričo svoje vsestranske uporabljivosti, nedvomno pogojila rast drugih, novih obratov, ki bodo iz nje izdelovali končne izdelke. Lesna moka se uporablja predvsem pri izdelovanju linoleja, bakelita, razstreliva, kozmetičnih sredstev, v industriji kož itd.

Z otvoritvijo Tovarne lesne moke v Soteski so se realizirale dolgoletne težnje in napori delovnega kolektiva LIP Bled. Načrte za ta obrat so začeli izdelovati že v 1952. letu, 5. januarja 1953. leta pa jih je delavski svet podjetja potrdil in od tedaj se je začelo z aktivnim delom za njihovo uresničenje.

LE PET DELAVCEV V IZMENI

Pred vojno je tam, kjer sedaj stoji Tovarna lesne moke, obratovala žaga gozdne uprave z dvema polnojarmenikoma. Med vojno je bila žaga porušena, že 1946. leta pa so jo obnovili in spet so se v ozki Soteski Save — ki po pravici nosi ime Soteska — oglasili glasovi žag, ki so vriskaje rezale les za obnovo domovine. Toda izredni napori za obnovo in industrijski razvoj naše države, so se začeli odražati tudi na gozdnem bogastvu. Zaloge lesa so postale bolj skope in treba je bilo razmisliti, kako vzkladiti zmanjšano lesno gmoto s povečanimi žagarskimi kapacitetami.

Načrt za postavitev tovarne, ki bi izdelovala lesno moko iz odpadkov, je padel zato na plodna tla. Že v aprilu 1954. leta so na obnovljeno žago v Soteski spet prišli gradbeni delavci. Začeli so preurejati dotedanji žagarski obrat. Demontirali so polnojarmenika, dozidali strojnico, okrenili strešne nosilce itd.

Tako je v dveh letih nastala iz bivše žage Tovarna lesne moke. Žagarske kapacitete so se s tem vzkladile z lesno gmoto, podjetje pa ni ničesar zgubilo. Še več! Precej je pridobilo, saj bo vrednost proizvodnje v novem obratu mnogo večja, kot je bila pri žaganju lesa. Da bo obrat zelo rentabilen, kaže tudi dejstvo, da bo v njem, kljub visoki letni proizvodnji, zaposlenih vsega skupaj le 16 ljudi, od tega le 10 v direktni proizvodnji in še ti bodo delali v dveh izmenah. Celotni proizvodni proces je namreč mehaniziran.

Ob otvoritvi je dal vodja novega obrata tovariš Šparovec našemu uredniku naslednjo izjavo: **»Prve poizkuse smo že napravili in dobili smo odlične rezultate. Moka je tako fina kot posip. Menim, da 14 dni še ne bomo obratovali s polno zmogljivostjo, po 14 dneh pa sem prepričan, da bomo že normalno obratovali. Potem bomo postopoma uredili še vse, kar manjka. Najprej bomo uredili sušilnico. Ta bo kmalu gotova, saj je že v delu. Izdelalo jo bo obrtno ključavničarsko podjetje v Bohinjski Bistrici. Nato bomo uredili še strojnico, kjer je treba pravzaprav samo še pregledati in sestaviti kotle. Vsi člani kolektiva se bomo potrudili, da bo poslovanje našega obrata čimboljše.«**

—ik

V nedeljo odkritje spominske plošče v Kamnjah

Ni slučajno, da je Bukovska dolina v Bohinju med NOB dala precejšen delež v blagu in človeških življenjih. Revolucionarnost in trdna odločnost zgraditi si boljše življenje, se je kovala že za časa predvojnih režimov, katere so Bukovci močno občutili. — Predvojni komunisti, ki so imeli samostojno organizacijo, so odigrali pomembno vlogo v borbi proti režimom in so skupno z ostalimi komunisti v Bohinju uspeli pritegniti ljudi tako, da je Komunistična stranka leta 1920 na volitvah dobila večino.

Ob okupaciji so bili Bukovci pripravljeni. Mnogi so pri organiziranju vstaje v Bohinju leta 1941 aktivno sodelovali. Posledica tega je bila, da je že septembra 1941 dal svoje življenje prvi talec v Bohinju Franc Podlipnik, ki je bil ustreljen v Begunjah.

Omenjeni predel Bohinja je dal 95 borcev, ki so se borili v raznih enotah širom Slovenije, nekateri med njimi so dosegli pomembne vojaške in politične funkcije. Prvi partizanski oficir izmed Bohinjcev je bil prav Franc Soklič - Žuti iz Polj. Nemci so se znašali nad družinami in jih preselili dvanajst. Neugotovljena so tudi materialna sredstva, ki so jih Bukovci dali za partizanske enote. Zelo redke so izjeme, ki so se partizanskemu pokretu postavile po robu, ali stale ob strani.

Od 95 borcev se jih je vrnilo komaj oseminštirideset, sedeminštirideset pa jih je dalo svoja življenja za krvavi davek, ki smo ga plačali za svojo svobodo. Tem hvaležni preživeli soborci in ostali domačini odkrivajo prihodnjo nedeljo, 26. avgusta 1956 spominsko ploščo na Kamnjah.

J. R.

„Svoboda" na Blejski Dobravi bo razvila prapor

Kakor vsako leto bodo Dobravci tudi letos v spomin na prvo partizansko akcijo, ko so pred 15. leti porušili električni daljnovod na Lipcah in ko je padel prvi vaščan kot talec, proslavili svoj krajevni praznik. V nedeljo bodo slovesno razvili nov prapor organizacije Zveze borcev in se spomnili številnih žrtev, ki jih je ta mala gorenjska vas dala v minuli vojni.

TE DNI PO SVETU

KLJUB TEMU, da je bilo v krogu delegacij, ki prisostvujejo londonski konferenci, mnenje da bo konferenca zaključena že v sredo popoldne, se je ta prognoza izjalovila. Konferenca je nadaljevala delo še včeraj, vendar sodijo, da je v bistvu zaključena.

Po tajnem sestanku treh zahodnih ministrov Selwyna Lloyda, Dullesa in Pineauja poudarjajo, da mora konferenca urediti samo dve vprašanji: določiti način, kako naj bi poslala dokumente egiptovski vladi in sprejeti sklep o imenovanju posebnega odbora, ki bi skupaj z egiptovskimi predstavniki proučil te dokumente.

V popoldanski debati se je zvrstilo precej govornikov, vendar je najpomembnejši govor indijskega delegata

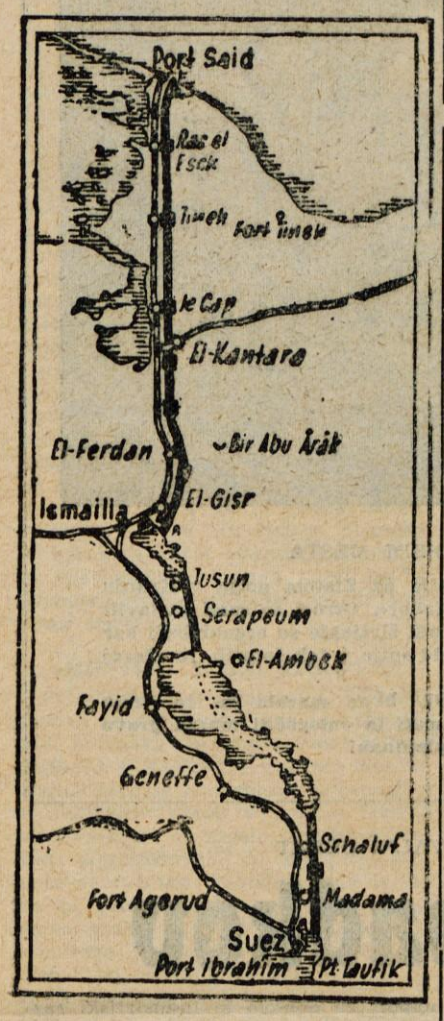

Krišne Menona, ki je predlagal, naj konferenca prekine delo, da bi lahko dobile delegacije od svojih vlad nova navodila. Menon je tudi odklonil v svojem govoru ameriški predlog, ker obstoja mnenje, da le-ta ne more biti podlaga za pogajanja z Egiptom. »S tem, da pošljete Egiptu take predloge«, je rekel Menon, »boste pripomogli, da bo nastala napetost in ne boste prišli do pogajanj, ki jih želite. Posledice uporabe metod, ki jih predvidevate, utegnejo biti hude.«

VES VČERAJŠNJI kairski tisk sodi o predlogu ameriškega zunanjega ministra Dullesa, da je le-ta v bistvu enak s francosko-britanskim. V Kairu sodijo, da ne more biti osnova za podlago za bodoče razgovore. Obenem pa poudarjajo, da je predlog indijskega delegata Krišne Menona edini, ki ima stvarno podlago za razgovore, katere bi Egipt sprejel.

HKRATI Z LONDONSKO konferenco pa v Egiptu delajo na tem, da bi zagotovili neovirano plovbo skozi Sueški prekop. Zaradi tega bo Egipt v bližnjih dneh zaposlil 30 novih pilotov za plovbo po prekopu. Uprava namerava zaposliti v nadaljnjem še 300 pilotov. Do tega bo prišlo zato, ker uprava prekopa ne more popolnoma zaupati pilotom angleške in francoske narodnosti, ker so se odnosi med upravo in uslužbenci v zadnjih dneh poslabšali. Z odpovedjo službenega razmerja, bi ti piloti utegnili povzročiti hudo krizo v plovbi. Zato bo nova uprava z namestitvijo novih pilotov zagotovila neovirano plovbo po prekopu.

ROMUNSKI RADIO poroča, da je prezidij Velike ljudske skupščine privolil v odstop ministra za železnice Diacomesca. Za novega ministra je bil imenovan Jon Cuzma, Diacomescu pa je bil imenovan za njegovega prvega namestnika. To spremembo je priporočil CK Delavske partije z namenom, da bi izboljšali delo tega ministrstva.

NA IZRAELSKO-JORDANSKI meji so zopet pokale puške. Izraelski predstavniki trdijo, da so jordanski graničarji včeraj streljali na izraelsko patruljo, ki je bila na izraelskem ozemlju. Izraelci so odgovorili na ogenj tako, da je streljanje trajalo 40 minut. Kot poročajo, ni bilo na izraelski strani nikakršnih žrtev.

Bo ustanovljeno gorenjsko avtoprevozno podjetje?

Z zasedanja DS „Avtopromet" Kranj

V ponedeljek dopoldne je bilo v prostorih »Avtoprometa« Kranj zasedanje delavskega sveta, ki ga je vodil predsednik Franc Ribnikar, navzoča pa sta bila razen članov DS načelnik sveta za gospodarstvo občine Kranj tov. Milan Ekar ter tajnik Gostinske zbornice tov. Božo Prevoršek.

Delavski svet je razpravljal o predlogu, ki ga je poslal »Avtoprometu« iz Kranja »Transturist« iz Škofje Loke za združitev obeh avtoprevoznih podjetij v enotno upravno telo. Pobudo za to združitev je dala Gostinska zbornica. Gorenjska je dežela, ki je po gospodarstvu in duhu neka zaokrožena celota. Zato je dala Gostinska zbornica predlog za združitev omenjenih avtoprevoznih podjetij v širše podjetje, ki bi se otreslo lokalnih meja in skrbelo za osebni in tovorni promet po vsej Gorenjski. Novo avtoprevozno podjetje naj bi skrbelo razen za obstoječe avtobusne proge še za prevoz v tiste kraje, ki so potrebni, vendar do sedaj še nimajo redne avtobusne zveze. Razen tega bi novo avtoprevozno podjetje za Gorenjsko skrbelo za izredne vožnje, ki jih naročajo tujci za izlete v bližnjo ali daljno okolico gorenjskih turističnih krajev. Zato naj bi predlagano podjetje za promet na Gorenjskem poskrbelo tudi za svoje obrate v turističnih krajih, zlasti na Bledu in v Bohinju.

Tovariš Milan Ekar je poudaril gospodarsko stran tega enotnega podjetja za Goernjsko in dejal, da bodo občine za to zainteresirane in da je možnost investicij večja, če dobi podjetje okrajni značaj.

Delavski svet je bil načelno za ustanovitev novega avtoprometnega podjetja s širšim obsegom. Sklenil je tudi, naj bo sedež tega podjetja v kraju, kjer je zanj praktično največ pogojev in smatra, da je to v Kranju. Glede upravnih organov je DS sklenil, naj bo razpisano mesto za novega direktorja, ki naj ima vse strokovne in moralne kvalifikacije. Predlagal je, naj se sestane komisija, (v kateri bodo zastopniki Gostinske zbornice, Gospodarskega sveta, DS »Avtopromet« Kranj in DS »Transturist« Škofja Loka), ki naj natančno prouči vprašanje združitve omenjenih podjetij in sestavi končne predloge.

Dve mladinski brigadi proglašeni za udarni

20. avgusta sta bili na brigadni konferenci proglašeni za udarni brigadi - MDB »Borisa Kidriča«, v kateri sodelujejo mladinci s kranjske gimnazije, »Puškarne« in mladinci z Jesenic, ki dela na cesti Lipnica—Radovljica, in MDB »Borisa Zicherla«, ki gradi cesto Tupaliče—Možjanca. — Sestavljajo jo gimnazijci in vajenci iz Škofje Loke in Preddvora.

Godba jeseniške ‚Svobode' bo odšla na Jadran

Člani godbe na pihala »Svobode Toneta Čufarja« na Jesenicah so zaprosili tovarniški sindikat jeseniške železarne za odobritev skupnega desetdnevnega oddiha v Vodicah pri Šibeniku, kjer taborijo jeseniški železarji. Na taborjenje bodo odšli 2. septembra. V Vodicah in Šibeniku bodo priredili več koncertov.

Krajevni praznik v Ljubnem

Talcem gradijo spomenik

Od 24. do 27. avgusta pripravljajo Ljubenčani svoj krajevni praznik. Tedaj so namreč v tem kraju padle prve žrtve okupatorjevega nasilja — pet talcev domačinov.

Praznovanje bodo začeli v petek, 24. avgusta s slavnostno sejo Krajevnega odbora. Nato bodo položili vence na grobove žrtev okupatorja in padlih v NOB. Naslednji dan bodo na akademiji sodelovali mladinci in pionirji TVD Partizan ter gasilci. Tako bodo v Ljubnem častno počastili spomin na prve žrtve revolucije in hkrati vse tiste, ki so darovali svoja življenja za svobodo.

Prvim talcem gradijo v Ljubnem tudi lep spomenik.

Lj.

Prijazna gorenjska vasica Ljubno na Gorenjskem je tudi prispevala svoj krvavi davek

Živahne priprave v Kranju

Za proslavo 20-letnice velike tekstilne stavke Slovenije se v Kranju in v vsej Sloveniji pripravljalni odbori in delovni kolektivi živahno pripravljajo. V Kranju pripravlja zgodovinski pododbor dokončno redakcijo Zbornika, ki bo izšel okrog 15. septembra (cena 100 dinarjev) in odkritja spominskih plošč v tovarnah na Gorenjskem. V vsej Sloveniji so v prodaji značke po 20 dinarjev. Ekonomsko - tehnični odbor ima pripravljene prostore za proslavo, ureja napeljavo elektrike, urejena je postavitev posebne telefonske centrale, namestitev paviljonov, dekoracije itd. Kulturni odbor je izdelal okvirni okrajni program prireditev za proslavo. Razen tega pripravlja mnoge razstave v Kranju (kjer bo imela širši slovenski značaj), v Tržiču in Škofji Loki. Razstave bodo prikazale gibanja in način življenja delavcev pred vojno in po njej.

Po vsej Sloveniji so sestanki delovnih kolektivov v zvezi s pripravami za proslavo. Uspešno delajo pripravljalni odbori. Za dan proslave bodo pripravili več posebnih vlakov, ki bodo pripeljali delavce iz ostalih mest Slovenije na proslavo v Kranju. Na železnici je odobren 50% popust za vožnjo z vseh postaj Slovenije do Kranja. Motorna prevozna sredstva bodo oproščena vseh taks, vendar jih morajo pregledati organi prometne varnosti.

PROGRAM PRIREDITEV OD 9. DO 16. SEPTEMBRA V KRANJU

8. 9. ob 16.20 uri gostovanje mariborskega gledališča s komedijo J. Patrick: »Vroča kri«.

9. 9. ob 9. uri otvoritev razstave dokumentarnega gradiva.

9. 9. ob 9. uri šahovski brzoturnir Svobod Gorenjske.

9. 9. ob 10. uri propagandna vožnja avto-moto društva po Gorenjski.

9. 9. ob 16. uri nogometna tekma »Triglav« : »Izola«.

12. 9. ob 20. uri koncert orkestra in pevskega zbora »Svobod« - Jesenice.

15. 9. ob 16. uri nogometna tekma »Triglav« : »Maribor«.

15. 9. ob 20. uri Prešernovo gledališče: I. Cankar: »Hlapci«.

15. 9. ob 20. uri akademija TVD Partizana Gorenjske v Majdičevem logu.

16. 9. ob 5. uri budnica kranjske godbe.

16. 9. od 8. do 10. ure koncert Svobode Kranj, Tržič, Jesenice in Javornik na zborovalnem prostoru.

16. 9. ob 10. uri javno zborovanje.

16. 9. od 14. ure dalje zabavni program na zabavišču: nastopi pevskih zborov, balet, orkestri, zabavni oder, Judo nastop, javno strelišče in padalci;

ob 16. uri Prešernovo gledališče: I. Cankar: »Hlapci«.

NA JESENICAH

12. 9. ob 20. uri gostovanje Prešernovega gledališča na Javorniku z dramo I. Cankarja: »Hlapci«.

14. 9. ob 20. uri gostovanje Prešernovega pevskega zbora Svobode Kranj na Jesenicah.

V ŠKOFJI LOKI

8. 9. ob 20. uri gostovanje »Svobode« iz Stražišča z dramo F. G. Lorca, »Mariana Pineda«.

12. 9. ob 20. uri gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja z dramo I. Cankarja: »Hlapci«.

V TRŽIČU

11. 9. ob 20. uri gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja z dramo I. Cankarja: »Hlapci«.

13. 9. ob 20. uri gostovanje jeseniškega Mestnega gledališča s komedijo J. Patrick: »Vroča kri«.

Objava

V počastitev 20-letnice velike tekstilne stavke v Kranju priredi strokovni šahovski sosvet pri Svetu Svobod in prosvetnih društev okraja Kranj dne 9. septembra ob 8. uri šahovski brzopotezni turnir. Udeležile se ga bodo vse šahovske sekcije in društva okraja. Udeleženci naj se prijavijo najkasneje do 31. avgusta 1956 Svetu Svobod in prosvetnih društev v Kranju.

LJUDJE IN DOGODKI

Po čigavih stopinjah?

Stari pregovor pravi: »Po sedmih letih vse prav pride.« Vendar so tokrat v Zahodni Nemčiji prekoračili z ljudskim pregovorom določeno mejo za celih šestnajst let.

Čeprav je bilo po poročilih o razvoju dogodkov, brez dvoma najdaljšega političnega procesa v Zahodni Nemčiji moč pričakovati, da bo Komunistična partija Zahodne Nemčije proglašena za »nepravoverno« Partijo in kot taka prepovedana, je vendarle ta vest, ne toliko senzacionalno kot zaskrbljujoče, odjeknila v svetu. Tega, razen nekaterih ekstremistično usmerjenih in antinaprednih časnikov, ne skrivajo članki v stolpcih svetovnega tiska.

ZGODOVINA SE PONAVLJA...

Bilo je tako kot pred triindvajsetimi leti.

V sodni dvorani Ustavnega sodišča v Karlsruhe je Vrhovni sodnik 17. avgusta letos prebral 425 tipkanih strani obsegajočo obtožnico, s katero se prepoveduje delovanje Komunistične partije Zahodne Nemčije. To je bil sicer rezultat izredno dolgega procesa, ki se je začel pravzaprav že leta 1951. Takrat je namreč Bonnska vlada naznanila Ustavnemu sodišču Komunistično partijo in zahtevala njeno prepoved, češ da je bistvo njenega programskega delovanja »uničenje sedanje družbene ureditve v Zahodni Nemčiji.« — Nato je za nekaj let zadeva zaspala, dokler se dejanski proces ni pričel 23. novembra 1954. leta in se s presledki nadaljeval vse do 15. julija 1955. In šele po trinajstih mesecih je prišlo do sodbe, ki je drugič v zgodovini prepovedala obstoj Komunistične partije v Nemčiji.

Proces je bil dolg. Po svoji dolžini nima presedana v zgodovini, medtem ko ga lahko po vsebini in končnem učinku istovetimo z onim iz leta 1933.

MENTOR — ADENAUER

Ni dvoma, da je pobudnik te akcije zahodnonemški kancler Konrad Adenauer. Demokrščanska stranka Zahodne Nemčije je seveda z rezultatom procesa nenavadno zadovoljna, čeprav kot trdijo, Komunistična partija itak ni imela nekega posebnega vpliva, saj ni imela niti enega sedeža v Bundestagu. Tudi število njenih članov ni delalo nekih preglavic vodeči stranki v Zahodni Nemčiji, saj je Komunistična partija štela legalno le 70.000 komunistov.

Kaj je s tem procesom dosegel Adenauer?

Že v samem začetku priprav za proces se je jasno pokazalo, kakšen bo njegov konec. Za to je jamčil že sam sestav Ustavnega sodišča, v katerem so bili, če že ne vneti zagovorniki, pa vsaj odkriti simpatizerji Bonnske vlade.

Adenauer je s tem dokazal, da se je odrekel težnji in želji za združitvijo obeh delov Nemčije, ki je danes eden najbolj perečih evropskih problemov in latentno »jabolko spora« med Vzhodom in Zahodom. To je dejstvo, čeprav zahodnonemški notranji minister Schröder trdi, da s prepovedjo Komunistične partije Zah. Nemčije, možnosti za njeno združitev niso prav nič zmanjšane ter da se zlasti odnosi med Zahodno Nemčijo in Vzhodom — predvsem s Sovjetsko zvezo — zavoljo tega ne bodo poslabšali...

KAKO JE REAGIRALA OPOZICIJA?

Hkrati s prepovedjo delovanja Komunistične partije v Zahodni Nemčiji je bila tudi določena zaplemba vse njene imovine. Toda policija, ki je vdrla brž po objavi razsodbe v partijske prostore, ni našla ničesar. Niti arhiva, niti imovine...

Reakcija opozicije na prepoved Komunistične partije je zelo zanimiva. Proti pričakovanjem niso tako socialdemokrati kot liberalci (stranki, ki sta v opoziciji) zagnali krik, pač pa sta se zedinili v spoštovanju »sodbe Ustavnega sodišča«.

Tako stališče opozicije brez dvoma vliva novih moči Adenauerjevi vodeči stranki v boju za dosego zastavljenih si ciljev.

SVET MORA POSTATI ob tem dogodku pozoren, če že ne zaskrbljen.

Medtem ko je Hitler 1933. leta najprej prepovedal Komunistično partijo in šele potem zajadral v militaristične vode, je Adenauer storil prav obratno. Morda tudi ne bi tako postopal, če se razsodba o prepovedi Komunistične partije ne bi tako zelo zavlekla.

Ni prav nič čudnega, če svetovni tisk primerja oba postopka, ki sta se pač pripetila na mejnikih razdobja triindvajsetih let. Preteklost nas je namreč v marsičem izučila...

Temna senca v očeh vseh tistih svobodoljubnih ljudi in narodov, ki si ne

PO STOPINJAH...? KONRAD ADENAUER

žele več vojnih grozot in uničenj, je ob tem dogodku, če že nič drugega, svarilen opomin tistim silam v Zahodni Nemčiji, ki si tega ne želijo.

I. A.

Gospodarstvo občine Tržič

V prvem polletju še kar zadovoljivo

V gostinstvu 1,800.000 dinarjev izgube

O izvršitvi družbenega plana gospodarskih organizacij na področju občine Tržič za prvo polletje 1956 sta razpravljala na skupni seji Svet za gospodarstvo in Svet za plan in finance. Sejo je vodil predsednik občine tovariš Lovro Cerar.

Izpolnitev plana realizacije in dobička v industriji je še kar zadovoljiva, tudi dotok prometnega davka je v prvem polletju dosegel le malo manj, kot pričakovano vsoto. Gradbeništvo plana ni moglo izpolniti, ker v prvem polletju niso bila znana investicijska sredstva, iz istega vzroka plana niso izpolnila podjetja, ki so odvisna od kreditov za investicije in gradbene sezone. Pavšalirane obrtne delavnice pa plan slabo izpolnjujejo, nekatere so napravile celo izgubo, medtem ko nepavšalirana obrt, komunalna podjetja in pa kmetijske zadruge plan prekoračujejo. Trgovina je plan v redu izpolnila. Gostinstvo je plan realizacije izvršilo povprečno s 46%, namesto pričakovanega dobička pa je gostinstvo napravilo skoraj 1,800.000 din izgube. Vzroki? Gostinci trdijo, da je občinski pavšal previsok, četudi je ta odmerjen v višini realiziranega dobička in prometnega davka lanskega leta. Občina pa je terjala letos le eno tretjino pavšala celega leta. Leži morda vzrok izgube v previsoki režiji gostinstva? Ali v previsokem odstotku za njihov investicijski sklad? Gostinci se tudi pritožujejo čez visoko članarino zbornicam. Podrobno o vsaki gospodarski organizaciji bo na prihodnji seji sklepal občinski ljudski odbor in odredil ukrepe za preprečenje nadaljnjih izgub in ukrepe za izvršitev plana. O tem bomo še poročali.

Po končani skupni seji sta oba Sveta o svojem dnevnem redu razpravljala ločeno.

Člani Sveta za gospodarstvo so razpravljali o problematiki referata za delo občine Tržič. Nad 300 delavcev so v prvem polletju potrebovala podjetja in zahtevam je bilo zadoščeno. V začetku se je zdel skoraj nerešljiv problem zaposlitve obveznikov JLA, ki so se vrnili domov, ker so bili večinoma kvalificirani delavci. Po posredovanju referata za delo so se vsi zaposlili. Precej časa se tukajšnja manjša podjetja, posebno v zasebnem sektorju, niso mogla sprijazniti s tem, da je občina organ posredovanja dela. Nekaj instruktivnih sestankov z njimi je šele upostavilo potrebno koordinacijo.

Referat je posredoval, da se dekletavajenke namestijo ločeno od drugih stanovalk v dekliškem domu. Kritično je stanje vajencev v gradbeni stroki, kjer se ni prijavil niti en nov vajenec za uk, četudi ima prav ta stroka najlepše izglede za prihodnost. Poklicna posvetovalnica je pregledovala s psihološko-tehnične strani kandidate za vajence, da bi jim pomagala pri izbiri poklica. Pregledom pa razen nekaj izjem niso prisostvovali starši. Kaj je temu vzrok? Ali se starši tako malo zanimajo za bodočnost otrok, ali pa so otroci tako samostojni? Tudi pri prijavah za uk, ko so prišli kandidati po informacije, je bilo le malo staršev, ki bi prišli skupno z otroki. V Tržiču je še vedno nekaj za delo manj sposobnih ljudi (invalidov), ki se jih podjetja branijo zaposliti. Nujno je potrebno, da se podjetja odločijo zaposlovati določen odstotek invalidov za lahka dela. Prav tako bo potrebno, da podjetja zaposlijo več mladine, ki dovrši osnovnošolsko obveznost, manjka pa ji višje izobrazbe. Svet za delo in delovna razmerja je na zadnjih dveh sejah razpravljal o problemih vajencev, zaposlovanja invalidov in mladine, o zaposlitvi v gradbeništvu, kjer je bilo največje pomanjkanje delovne sile.

Svet za gospodarstvo se je tokrat pečal tudi s poročilom referata za kmetijstvo, ki prikazuje, da je letošnji pridelek žitaric na področju Tržiča za 2 do 3 kvintale na hektar manjši, kot v povprečju zadnjih treh let. Melioracijska dela na planinah se nadaljujejo, četudi obstoja problem, kako se bodo mogla plačati neka nujna dela. Referent za kmetijstvo je tudi poročal o izvršenem zaščitnem škropljenju proti sadnim škodljivcem in o škodi, ki jo povzroča divjad na polju.

Kmetijska zadruga v Lešah ima skrajno slabe prostore, kjer se kvarijo živila. Zato hoče poslovodja oditi. KZ Leše se bo morala resno baviti z vprašanjem, da nujno zgradi nove trgovske prostore in skladišča, ali pa bodo tamkajšnje vasi ostale brez trgovine.

Na ločeni seji je Svet za plan in finance razpravljal o proračunu Komunalne banke za letošnje leto, o imenovanju upravnega odbora občinskega investicijskega sklada in je razpravljal tudi o vlogah gospodarskih organizacij za kredite za investicije ter o znižanju pavšalnega davka ter ostalih tekočih finančnih problemih. Zadružni dom na Katarini bodo začeli graditi. Licitacija je bila pred dnevi. Kdo bo opravil gradnjo, bo odločil odbor zadruge. O gradnji zadružnega doma v Podljubelju se tudi že razpravlja. Četudi ima občina Tržič že pripravljene kompletne načrte za gradnjo šole, pa sedaj nima sredstev. Morda se bo to težko vprašanje dalo rešiti na ta način, da se zadružni dom zgradi skupno s šolo, tako da bi gradbene stroške nosila občina in zadruga. Upamo, da bo prišlo do zadovoljive rešitve.

J. V.

Komu koristi?

(JAVNI ODGOVOR)

To se je pred kratkim pripetilo...

Ko je uslužbenka Gostinske zbornice za okraj Kranj šla po pošto zgodaj zjutraj, tako kot vsak dan, je bila med svežnjem pisemskih kuvert tudi ena, ki se je že na zunaj razlikovala od ostalih. — Nekaj časa za tem se je izkazalo, da se tudi vsebina pisma prav tako močno razlikuje od drugih, prispelih tisto jutro.

V čem je nenavadnost tega iz inozemstva prispelega pisma?

I. Avstrijsko koncesionirano podjetje za časopisne izrezke »OBSERVER« (dobeseden prevod — **op. p.**), je poslalo Gostinski zbornici v Kranju vrsto časopisnih izrezkov nekaterih avstrijskih časnikov. Vsebina poslanih člankov, ki obravnavajo turistično problematiko pri nas, je za našo državo — milo rečeno — žaljiva.

V naslednjem bomo citirali naslove člankov in se pozneje povrnili še na njih vsebino.

»Neue Zeit« iz Graza z dne 24. julija 1956, je objavila članek pod naslovom: »Jugoslavija kot turistična dežela — ne notira!«

»Neue Kurier« z Dunaja piše članek z naslovom: »Svoboda stane 330 dinarjev«.

In dalje: »Bild Telegraf« prav tako z Dunaja, je priobčil bombastični sestavek: »Hotelska sobarica — agent Titove tajne policije«.

Vsebina vseh treh člankov (ki so anonimni), je dokaj podobna. V njih je govora o »nepravilnih« postopkih naših obmejnih, carinskih in varnostnih organov do nekaterih avstrijskih turistov. Nadalje je vse polno navajanj, da v Jugoslaviji letos sploh ni gostov, češ da je postala naša država v letošnjem letu neprimerna za letovanje itd., itd.

Kakšna pa je resnica?

1. Prav gotovo naši varnostni organi ne iščejo pri pregledu inozemskih turistov dlake v jajcu in ne »šikanirajo« nekatere tujce brez razloga. To so dosedanje izkušnje že potrdile. Če pa se pojavi dvom o »poštenih namenih« nekaterih tujcev kot umesten, imajo pač naši obmejni in varnostni organi vso pravico ukrepati, za zaščito naših interesov. (Isto se bržkone dogaja tudi v Avstriji!)

2. Letošnja turistična sezona v začetku res ni kazala kdove kakšne živahnosti, medtem ko lahko sedaj trdimo, zlasti v avgustu, da so naša letovišča polna inozemskih gostov. In to iz vseh zahodnih dežel. Dejstvo pa je, da je Nemcev in Avstrijcev letos manj kot prejšnja leta. — Je morda slednja ugotovitev dovolj trden dokaz, da pri nas letos sploh ni gostov? Ali morda ni vzrok manjšemu dotoku tujcev iz Zahodne Nemčije in Avstrije predvsem naši državi nenaklonjeno pisanje in s tem zaslepljevanje ljudi s take vrste članki?

In slednjič: Kakšen namen je imela agencija »OBSERVER« s tem, da je poslala omenjene časopisne izrezke člankov Gostinski zbornici v Kranju? Ali mar v svoje reklamne namene? — Dvomili bi o tem!

Razpihovanje sovražnih teženj med državljane dveh sosednjih držav, katerih odnosi so se že v marsičem izboljšali, je pač levja usluga tistim elementom, katerim je zbliževanje narodov morda »neživljenjski«, če že ne tuj pojem.

Tujo jim je bržčas tudi geslo, ki je zapisano na praporu Evropske komisije za turizem, katere članici sta razen 24 držav tudi Jugoslavija in Avstrija: »Turizem druži narode!«

D_R_O_B_I_Z

JESENIŠKI TABORNIKI NA IV. ZLETU ZDRUŽENJA TABORNIKOV SLOVENIJE

V Kumrovcu, rojstnemu kraju maršala Tita, je pričel v sredo zvečer IV. zlet Združenja tabornikov Slovenije, ki so se ga udeležili tudi jeseniški taborniki. Štirideset tabornikov »Rodu Jeklarjev« je odšlo v torek zjutraj na pohod. Sledili so taborniškemu cilju, partizanskemu pohodu po poteh XIV. divizije in Kozjanskega odreda. Prehodili bodo 30 km, obiskali partizanske kraje, si ogledali spomenike in prizorišča partizanskih borb ter na zletu v Kumrovcu sodelovali v tekmah, se seznanili s taborniki iz ostalih krajev in bratskih republik ter z ostalimi gojili upanje, da jih bo obiskal maršal Tito.

NA JESENICAH ASFALTIRAJO ULICE IN CESTE

Na Jesenicah, ki so itak polne prahu in saj, so bile ceste in ulice kljub škropljenju v stalnem prahu. Da bi odpravili tudi to nevšečnost, so se odločili za asfaltiranje glavnih ulic in cest. Že nekaj tednov dela Mestna komunala in so doslej asfaltirali cesto Savsko nabrežje, Prešernovo ulico, v delu pa je asfaltiranje Obrtniške ulice in na vrsto prideta še Delavska ulica ter ulica Bratov Rupar. Asfaltiranje glavnih ulic in cest ter ureditev pločnikov bo zopet nova pridobitev za dvig turizma na Jesenicah ter predvsem važno delo za boljši promet in zdravje Jeseničanov.

LEP USPEH LJUBLJANSKIH AKADEMIKOV NA JESENICAH

V ponedeljek zvečer je priredil Veliki akademski plesni orkester v Mestnem gledališču na Jesenicah koncert, ki je zelo dobro uspel. Program je obsegal moderno, plesno in zabavno glasbo domačih ter tujih komponistov. Posebnega priznanja je bil deležen solist Robič. Obisk, kljub dobri propagandi ni bil zadovoljiv, čeprav je bila doslej za podobne prireditve dvorana vedno razprodana. Jeseničani, ki so zaradi oddaljenosti od Ljubljane za marsikak koncert prikrajšani, bi pač morali pokazati za gostovanje tujih ansamblov več zanimanja.

45 LET PROSTOVOLJNEGA GASILSKEGA DRUŠTVA NA GODEŠIČU

19. avgusta je PGD na Godešiču pri Škofji Loki proslavilo 45-letnico svojega obstoja. Praznovanja so se udeležili zastopniki ljudske oblasti, zastopniki Gorenjske gasilske zveze ter raznih gasilskih društev. Ob tej priliki je društvo razvilo nov prapor pod pokroviteljstvom ljudskega poslanca tovarišice Mire Svetinove in odkrilo spominsko ploščo šestim članom, ki so padli v boju za svobodo.

PGD na Godešiču je bilo ustanovljeno 2. aprila 1911 in si takoj nabavilo ročno brizgalno. 1919. leta je društvo postavilo svoj dom. 1932. leta je kupilo motorno brizgalno z vozom. Med vojno je večina članov odšla v partizane, od koder se jih šest ni vrnilo.

Stari dom po vojni ni več ustrezal zahtevam novega časa. Z udarniškim delom so ga leta 1946 popravili in povečali. Letos pa si je društvo nabavilo že svoj avtomobil.

Društvo je imelo že pred vojno svojo igralsko skupino, ki se je po vojni osamosvojila in preimenovala v KUD »Brata Križnar«.

Za zaključek slovesnosti se je razvila povorka 170 gasilcev, gasilk in pionirjev ter mladincev in mladink v narodnih nošah. —ab

TEKMOVANJE ZA »JOŽE DORNIKOV« POKAL

Ob zaključku proslav za občinski praznik v Tržiču je gasilska zveza sodelovala s sedmimi gasilskimi društvi v veliki verižni vaji v mestu. S to vajo so člani pokazali kljub trenutnim težavam zaradi tehnične opreme dobro izvežbanost.

Da bi še bolj poživili delo na gasilskem področju in pri razvijanju preventivne službe na območju sedanje zveze, je Upravni odbor občinske gasilske zveze na svoji 5. redni seji sklenil, da priredi celoletno tekmovanje za prehodni pokal in sicer vsako leto s pričetkom 15. junija pa do 25. maja prihodnjega leta.

Ker je v zadnjih dneh pretekla 100-letnica rojstva Jožeta Dornika, enega od ustanoviteljev gasilstva na področju sedanje občine, je Upravni odbor sklenil, da se prehodni pokal imenuje po omenjenem zaslužnem gasilskem delavcu.

I. L.

V Kamniku potrebujejo novo pekarno

Da bo dovolj zdravega kruha

Kamnik so pred vojno zalagale s kruhom štiri pekarne, razen tega pa so vozili v mesto še kruh iz pekarn v Stranjah in Šmarci. Zdaj skrbita za vso potrebo mesta in okolice dve parni pekarni. Eno upravlja kmetijska zadruga, druga pa je mestno podjetje »Pecivo«. Mestna pekarna je imela lani za 16 milijonov prometa, pri čemer je dosegla 1 milijon 200.000 din dobička. Poraba kruha v Kamniku stalno narašča, posebno v poletnih mesecih, ko kmetom že primanjkuje domače meljave, ali pa zaradi hitre pokvarljivosti neradi pečejo doma. Tako pekarna »Pecivo« speče včasih tudi po 2000 kg kruha na dan. To je brez dvoma prevelika obremenitev za peč, ki je zgrajena za mnogo manjšo kapaciteto. Zaradi naglice pa pogosto trpi kvaliteta kruha, bodisi da pri tolikem navalu na kruh ni časa, da bi testo dobro shajalo, ali pa gre prehitro iz peči. Uslužbenci so pri takem delu preveč zaposleni, dobro stanje peči pa ogroženo. Če bi se peč pokvarila, bi bila redna preskrba s kruhom v Kamniku hudo ogrožena.

Misliti bo torej treba na gradnjo nove pekarne, da bo imel Kamnik dovolj zdravega kruha. V načrtu je, da bi se hiša št. 40 v Kidričevi ulici, last SLP, v kateri je zdaj trgovina s čevlji »Triglav«, prezidala v pekarno. Ni dvoma, da bi bila to primerna rešitev, preudariti pa bi bilo treba, če bi se v sklopu vseh kamniških potreb ne našla še boljša rešitev. V Kamniku namreč potrebujemo dobro urejeno trgovino s sadjem in zelenjavo. V Kamniku pa imamo tudi vrsto hiš, ki so na lepem prostoru, pa potrebne prezidave in primerne za lokale. Take hiše so na Titovem trgu in v Kidričevi ulici. Kamnik bi mnogo pridobil na zunanjem izgledu. Koristno bi bilo, da bi enkrat vskladili potrebe z razpoložljivimi prostori, pri čemer bi se za daljšo dobo izognili nenehnim selitvam in prezidavam lokalov, ki sami po sebi ustrezajo svojemu namenu. Z.

Večjo skrb cestam

Uprava za ceste ne posveča nobene pozornosti Maistrovi ulici v Kamniku, po kateri gre ves promet proti Tuhinjski dolini. Asfaltirani del ceste skozi mesto in po mostu je poln kotanj, ki jih krpajo z rdečim ilovnatim peskom, kar pa seveda ne izda mnogo. Ko bi vsaj cesto uredili tako kot pred gimnazijo! Hodnik za pešce proti Vrhpolju že 10 let ni oskrbovan. Robniki so poškodovani še iz časov okupacije od težkih vozil, cestišče pa je vegasto in kotanjasto. Za ureditev bi bilo potrebno samo nekaj primernega peska. Če se že cestna uprava ne zmeni za ta del ceste, bi se morda vsaj mestna komunala usmilila ubogih pešcev in uredila tisti del hodnika, ki ni betoniran. Saj je Kamnik turističen kraj. Seveda bi že davno morali cesto mimo športnih naprav in kopališča asfaltirati, kakor so cesto med Kamnikom in Mengšem.

ODDIH OB MORJU

Kolektiv tovarne „Induplati" je letoval

Industrija platnenih izdelkov v Jaršah ima dobro sindikalno podružnico, ki že več let zaporedoma organizira poletno taborjenje ob morju, prejšnja leta v Ankaranu, a letos v Selcah pri Crikvenici. Vsako leto se zvrsti nekaj sto delavcev, ki izkoristijo vsako leto svoj dopust, da se okrepijo, nasončijo in okopljejo, pa seveda tudi razvedrijo in pripravijo za nove delovne naloge.

Kolektiv »Induplati« si je nabavil okoli trideset šotorov in ustrezne gumijaste zračne blazine. Kadar jih razpostavijo, nastane v nekaj urah pravo taborniško naselje. Tabor ima svojo kuhinjo (ne zamolčimo: kurijo plinski štedilnik z butanom) in zanjo pripravijo vse potrebno že prej (napeljejo cevi za vodovod, dobavijo že razcepljena drva za kotel), ki je odlično preskrbovala vse oddiha in razvedrila željne tabornike.

Seveda je dober oddih omogočila v prvi vrsti solidna organizacija. Upravnik tabora, tov. Šmon, je urejal vse. V kuhinji mu je pomagalo več tovarišic: razumljivo je, da so se v kuhinji zvrstile pri delu tudi vse udeleženke taborjenja.

Kljub vsej prizadevnosti pa moramo ugotoviti, da se taborjenja udeleži letno le petina članov kolektiva. Res je, da jih odide precej na planine, kjer ima kolektiv na Veliki planini svojo planinsko kočo. Mnogi člani kolektiva izkoristijo dopust za domača opravila, mnogi se še ne zavedajo, koliko tak dopust brez vsakodnevnih skrbi okrepi človeka.

Pogled na del taborišča

Sindikalna podružnica je z organiziranjem tabora opravila veliko nalogo. Ne le da je mnogim članom kolektiva zagotovila lep dopust po dostopnih cenah, v taborišču se je okrepilo pravo tovarištvo med delavnimi ljudmi ne glede na njihov položaj v tovarni. Kolektiv »Induplati« v Jaršah pa je naredil še eno zelo lepo potezo: omogočil je maturantom kamniške gimnazije, da so ob morju preživeli teden v vodi in na soncu. Mladi ljudje so prinesli v taborišče veliko življenja, ki je kipelo celo čez običajni taboriščni red, saj se je ob ponoči podrtem šotoru med spanjem čul na eni strani prešeren smeh, na drugi strani pa pritajeno negodovanje nad šalo. Mladost je neugnana in taborjenje je zbližalo dijaško mladino s člani kolektiva pred kuhinjo, ob pesmi, pri igri v vodi, ali pa ob zvokih večerne zabavne glasbe in drsanja po plesišču.

Seja sveta za gostinstvo ObLO

Kranj, 22. avgusta.

Včeraj so se sestali nekateri člani Sveta za gostinstvo Občinskega ljudskega odbora Kranj. Razpravljali so o poročilu komisije za pregled gostišč, stanju gostišč v kranjski občini ter drugih problemih gostinskih podjetij. Na tej seji so razpravljali le o podjetjih izven Kranja, medtem ko za prihodnjič pripravljajo tudi poročila o stanju gostinskih podjetij v mestu Kranj.

Luči v PG se bodo spet prižgale

Poletje — najprimernejši čas za gledališko razmišljanje. Razmišljam o Prešernovem gledališču.

Razveseljivo je, da bomo v novo igralno razdobje stopili z razmeroma manjšimi skrbmi. V naši hiši začenjajo s popravili dvorane! Končno bomo dobili nove stole, adaptirali obrekovalnico in foyer! Zadnji del dvorane bo primerno dvignjen. Nevšečnih očitkov, da se »iz zadnjih vrst nič ne vidi« in zmrdovanja nad temi nesrečnimi stoli, ki se je vsakdo obregnil obnje, ne bo več! Pustimo jih zato v nemar, naj pojo svojo otožno pesem še mesec, dva, sredi novembra pa bo to vprašanje odstavljeno z dnevnega reda.

In naš bodoči program? Vse bolj smo prepričani o tem, da je temeljni kamen vseh gledaliških prizadevanj: **programski načrt.** Eno je popolnoma jasno: naše gledališče mora dobiti docela svoje obeležje in to naj bo **ljudsko.** Toda, kaj vse si ljudje predstavljamo pod tem pojmom? Eni »rokovnjačijo«, drugi spet si prikličejo v zavest gorenjsko nedeljsko sonce in so povsem folkloristično ginjeni. Nekateri izgovarjajo ta pojem z rahlo sramežljivostjo in so tudi taki, z ironičnim posmehom in prezirom. Vsi od kraja pa so vedé ali nevedé v zmoti. Pod pojmom ljudsko gledališče razumem gledališče, ki raste iz duhovnih in gmotnih moči ljudstva, kateremu je namenjeno, ki zavestno upošteva sredino v kateri živi in ki namesto večnega eksperimentiranja (to se lahko obnese v Parizu ali na Dunaju!) streže svojemu občinstvu s takimi vrednotami domačega in svetovnega kulturno-umetniškega izročila, ki to občinstvo **plemenitijo, vzgajajo in vedrijo** obenem! Ta trojni smisel gledališkega poslanstva zaobsega v praktičnem smislu njegovo **družbeno funkcijo.** Brez take vloge pa bi bilo gledališče v naših prilikah in težavah, s kakršnimi se naš človek z dneva v dan srečuje pri graditvi novih družbenih odnosov in novih materialnih osnov, na katerih se ti odnosi ustvarjajo — čisto navadna laž. Vse kar je resnično, globoko človeško ter zato umetniško, je tudi občečloveško in kar je občečloveško, je tudi ljudsko, taka pa so skrajni konsekvenci vsa tista dela iz evropske oz. svetovne zakladnice človeškega duha, ki nas še danes prav tako živo pretresejo, kakor so pretresla sodobnike v času, ko so bila ta dela napisana. V teh delih je neka »večna« aktualnost. Kdo si upa trditi, da so danes, v letu 1956, Cankarjevi »Hlapci« manj aktualni kakor takrat, ko so bili napisani? In Linhartov »Matiček«? Ali nas ne spominjata oba z Micko vred na tistega malega človeka, ki se v novih okoliščinah bije za svoje pravice, ne več z grofi in buržuji: otepa se s svojim zdravim čutom za stvarnost, otepa vsega tistega, kar je ostalo nečloveškega in podedovanega iz razredne družbe, ki ji Matički in Micke, Lojzke in Jermani naših dni kopljejo tla pod nogami! In prav tako je tudi s Prešernom. Naj si bomo letos gledali novonapisano dramo iz njegovega življenja ali dramatiziran »Krst pri Savici« in s Finžgarjem, če bo zagledala na naših deskah v bodočem igralnem razdobju njegova »Razvalina življenja« v gorenjskem narečju. Ljudje se tudi »v socializmu na kmetih« še vedno ženijo po načelu: bogati k bogatim in Lenčk ter Florijanov ni danes manj, kot jih je bilo včeraj: kar se pa vode tiče pa pri nas le preradi pijemo vino...

In stari Sofoklej? Kdo je do danes razrešil Edipovo uganko? Znabiti je prav zato, ker smo našli načelen ogovor nanjo, Edipova tragika danes bolj veličastno pretresljiva, ker sta prometejstvo in spoznanje o vrednosti človeških prizadevanj na tem svetu pomembnejša kot kdaj koli prej! Aristofanova »Lisistrata« je danes mlajša ko takrat, ko jo je izsanjal stari dobri Aristofanes! Več je danes na svetu ljudi, ki mrzijo vojno in zato se nam njen podvig v Peleponeški vojni zdi tem bolj čudovit! Shakespeare z »Beneškim trgovcem« ne potrebuje komentarja moje malenkosti in tudi ne Moliere, čigar »Tartuffa« srečujemo v spreminjastem oblačilu med nami: razlika je samo v tem, da ga danes hitreje prepoznamo, hinavski pa ni nič manj — če ni še bolj...

Junaki Vladimirja Majakovskega so se sicer od tištih dob, ko je napisal svojo družbeno satiro pod naslovom »Banja« — (mi pa jo bomo po naše krstili »Mrzla prha«) — postarali, dobili so še bolj groteskne poteze, pa nič zato. Njih resnična podoba se je razkrila pred nedavnim v Moskvi in »anarhist« Majakovski je končno prekrščen na svoje pravo ime — le, da on za to nič ne vé, ker se je bojda ustrelil, če se ni obesil! (To mi boste pač oprostili, ker dandanašnji človek ne more biti več polihistor!)

Armand Salacrou, ki je pred leti vzdignil toliko prahu v Ljubljani — razburjali so se predvsem državljani moškega spola, ker jim je pregloboko posvetil v obraz — bo skušal na zelo dostojen način pokazati našemu človeku nekatera vprašanja iz francoskega odporniškega gibanja. Tistim, ki že deset let po vojni tratijo črnilo brez haska, bo ta mož pokazal, kaj je tisto, kar je človeško pretresljivega in pomembnega v takih gibanjih! In kako zanimiva utegne postati snov iz tega časa, če si ji našel primerno obliko in vdihnil vanjo duha!

William Inge pa nas bo skušal prepričati o tem, da se v življenju človek ne more reševati sam. Zgodba polna toplega humanizma brez solzavosti, je zadnji produkt avtorja, čigar tragikomedijo »Piknik« smo uprizarjali v preteklem gledališkem letu. To bo komedija: Avtobusna postaja. Tistim, ki so že pozabili na smeh, bo zadoščeno z Nestroyevo burko: Danes bomo tiči. (Pravijo, da tisti, ki se nikdar ne smeje, sploh resen ni. In to povsem drži!)

Da bo okvir zaključen. Angleški pisatelj Delderfield je napisal »Vrtno ograjo«, zanimivo delo, v katerem obravnava probleme pubertetnikov, šole in družine. Martina Bidovčeva pa mladinsko pravljično igro: Nesrečni tolar. Obe deli bosta namenjeni mladini. Tak izgleda praktično naš program. Morda daje videz elektičnosti, pa ga vendar druži neka notranja idejna in umetniška, ne pa slogovna enovitost. Pa nič zato. Vsem ni bilo še nikdar ustreženo niti tam, kjer se stvari merijo na vatle. Z umetnostjo pa ne more biti tako. Njo opravičuje — **lepota!**

RADO JAN

Avala-film snema

Podjetje Ivala-film iz Beograda pripravlja snemanje dveh umetniških filmov.

Prvi film nosi naslov »Pop Čira in pop Spira«. Scenarij za film sta napisala Rodoljub Andrič in Soja Jovanovič po istoimenskem delu srbskega pisatelja Stevana Sremca. Režiser filma je Soja Jovanovič, snemalec pa Nenad Jovičič.

Drugi film nosi naslov »Čeveljčki na asfaltu«. Scenarij sta napisala Djordje Bogojevič in Ljubomir Radičevič. Scenarij je sestavljen iz treh zgodb o otrocih, torej je nekakšen omnibus za otroke. Oblika omnibus-filma je nudila največ možnosti, da se v enem celovečernem filmu prikažejo otroci različnih starosti, v različnih okoliščinah in pred različnimi problemi. Prvo zgodbo bo režiral Boško Vučinovič, drugo pa Zdravko Randič in tretjo Ljubomir Radičevič.

Mestno gledališče na Jesenicah pred novo sezono

Občutno znižan proračun jeseniškega Mestnega gledališča bo sicer skrajšal sezono, ne bo pa vplival na kvaliteto del, ki jih bodo uprizorili. Četudi je bilo gledališče prisiljeno odpustiti umetniškega vodjo, odrskega mojstra in nekatere tehnične uslužbence, so tehnične pripravo za prvo predstavo že v polnem teku. Z vajami bodo pričeli v septembru in naštudirali prvo premiero »Scapinove zvijače« v režiji Marjana Stareta. Sledila bo ljudska igra, Tomažičeva »Lepa Vida«, ki bo doživela v novembru na jeseniškem odru svoj krst. Kot tretjo, nameravajo naštudirati mladinsko igro, ki jo bodo nato uprizarjali v okviru Novoletne jelke. Delo še ni definitivno izbrano. Oddolžili se bodo tudi Cankarju in priredili v počastitev njegove 80-letnice rojstva »Cankarjev večer«. V predsezoni bodo ponovili »Vročo kri« in gostovali z njo izven Jesenic v okviru prireditev v počastitev dvajsetletnice stavke tekstilnih delavcev Slovenije. Ostali program vsebuje več komedij, s katerimi želi doseči gledališče večje zanimanje do predstav in boljši obisk. Ostala dela F. G. Lorce, Rattidana, Rusina, Čapka, Pubeta, Marodiča ter domačinov Tomažiča, Klinarja in Stareta, pa dovolj zgovorno pričajo o dobro sestavljenem okvirnem repertoarju, ki ga bodo jeseniški gledališčniki skušali v celoti uresničiti. Le-ti povsem upravično računajo na ustrezno proračunsko dotacijo. Igralci bodo vložili v prihodnji sezoni v delo več idealizma, ker nočejo dopustiti, da bi bilo jeseniško gledališko občinstvo zaradi znižanega proračuna prikrajšano.

U.

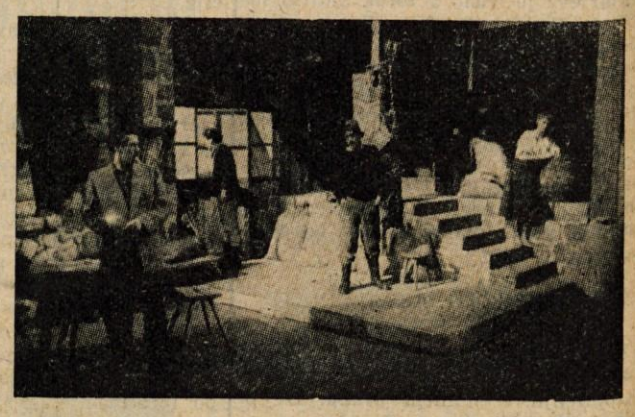

Uprizoritev E. Harrisa »Molčeča usta« v MG na Jesenicah preteklo sezono

ort - šport - šport - šport - šp

Peti na državnem prvenstvu

Ko so mladi kranjski plavalci odhajali na državno prvenstvo v Zagreb, ni nihče pričakoval, da se bodo vrnili s tolikšnim številom točk in da se bodo plasirali na peto mesto. Če pri tem upoštevamo, da je ekipo kranjskega »Triglava« sestavljalo le 7 mladincev, potem je uspeh več kot odličen. Po prvem dnevu tekmovanja je bil »Triglav« na prvem mestu z 20 točkami prednosti. Ta prednost pa mu ni zadostovala, da bi to mesto tudi obdržal in je drugega dne padel na četrto mesto. Stalna borba, ki jo je vodil z »Mornarjem« iz Splita za četrto in peto mesto se je končala z zmago Splitčanov, ki so v zadnji točki sporeda nadoknadili izgubljene točke in tako prehiteli Kranjčane. O izrednem uspehu kranjskih plavalcev so si edini tudi vsi poznavalci plavanja, ki prerokujejo »Triglavu« prihodnje leto še večji uspeh.

Nekaj najboljših rezultatov Kranjčanov: 1500 m prosto: 1. Brinovec 20:41,4, 4. Košnik 21:14,0; 400 m prosto: 3. Košnik 5:18,4 in 4. Brinovec 5:23,4; 100 m metuljček: 3. Koncilija 1:31,0, 4. Vukič 1:31,0. Štafeta 4×100 m mešano: 2. Triglav (Colnar, Vukič, Koncilija, Purgar) 5:58,3.

Danes otvoritev plavalnega republiškega prvenstva za člane

Tri dni (od 24. do 26. avgusta) bodo v Kranju plavali najboljši plavalci in plavalke z vse Slovenije za največjo lovoriko v plavalnem športu v naši republiki. Nastopilo bo preko 160 tekmovalcev iz 6. slovenskih klubov. Favorita za osvojitev največ naslovov prvakov »Ljubljana« in »Triglav« imata to pot kar precej enake izglede za prvo mesto. Borbe bodo lepe in kvalitetne, razen tega pa izredno ostre, saj bo vsaka točka dragocena.

Zmagala je MTT

V počastitev 20-letnice velike tekstilne stavke v Sloveniji je bil v Kamniku odbojkarski turnir tekstilnih podjetij. Na turnirju je zmagalo moštvo Mariborske tekstilne tovarne.

Rezultati so bili:

Svilanit I : Svilanit II 3:0
MTT : Svilanit II 3:0
MTT : Svilanit I 3:2

Kamničani so v setih vodili že z 2:0, pa so požrtvovalni Mariborčani uspeli izenačiti. V zadnjem setu so Kamničani vodili z 9:0, a so kljub temu klonili s 13:15.

LT na Jesenicah se je zataknilo

Občinski odbor ljudske tehnike na Jesenicah, ki vključuje radio-amaterje, foto-amaterje, brodarje in kajakaše, modelarje, jadralce, padalce, motorne letalce, motoriste in šoferje ter člane podobnih panog ljudske tehnike, je izdelal obširen program za poživitev ljudske tehnike na Jesenicah. Jeseničani, predvsem mladina, so tudi željni delovati v omenjenih klubih in so polni idealizma, vendar prejema Občinski odbor ljudske tehnike na Jesenicah premalo moralne in materialne pomoči. Za delovanje v kateremkoli klubu ljudske tehnike so potrebna določena sredstva, a teh žal ni. Znano je, da organizira avto-moto društvo tečaje za šoferje, da razstavljajo foto-amaterji na domačih in inozemskih razstavah, da dosegajo tudi v ostalih panogah lepe uspehe, vendar priznanja ne dobe. Če ne drugi, bi morala dobiti potrebno pomoč mladina, ki je organizirala na osnovni in srednjih šolah modelarske krožke ter fizikalne in kemične krožke in namerava ustanoviti še več podobnih krožkov. Ljudska tehnika na Jesenicah bi rada poživila svoje delo, vendar ji brez najnujnejše finančne pomoči to ne bo uspelo.

U.

PO HUDIH BORBAH DRUGI

Na drugem delu tekmovanja za prvenstvo Slovenijo v waterpolu je kranjski Triglav popravil plasma s četrtega, kar na drugo mesto. Triglav bi bil lahko še celo prvak, vendar je v zadnji tekmi tesno izgubil z Ljubljano — 3:2. Ne glede na to, pa je drugo mesto lep uspeh in kaže viden napredek kranjskih waterpolistov.

V nedeljo v Kropi avto-moto dirke za prvenstvo Slovenije

Avto-moto društvo Podnart se z vso vnemo pripravlja na avto-moto dirke za republiško prvenstvo, ki bodo v nedeljo 26. avgusta v Kropi pod pokroviteljstvom podpredsednika OLO Kranj **Ivana Bertoncija-Johana** in tovarne vijakov in žebljev »Plamen« iz Krope. Lansko leto so bili tekmovalci na meddruštvenih dirkah zelo zadovoljni s progo na novo dograjeni cesti Kropa—Jamnik, zato je predlog AMD Podnart, da naj bi bilo letošnje republiško prvenstvo na omenjeni progi, AMZ Slovenije sprejela.

Po predhodnih informacijah predvidevajo, da se bo letos pomerilo v Kropi nad 50 najboljših motoristov in avtomobilistov z vse Slovenije. Za I in II. mesto v vsaki disciplini je pokrovitelj — tovarna »Plamen« — že pripravil, v umetno kovinski delavnici izdelane, lepe plakete, ki bodo do sobote razstavljene v Kranju.

Tekmovalci, kakor tudi gledalci, si bodo ta dan lahko ogledali zgodovinske zanimivosti Krope, kajti odbor Turističnega društva v Kropi je sklenil, da bo po svojih članih nudil gostom vsa potrebna pojasnila. Ker v Kropi ni mogoče prenočiti vseh tekmovalcev, bodo poskusne vožnje v nedeljo dopoldne, popoldne ob 13. uri pa bo pričetek dirk.

C. Rozman

Srečanje z abstraktnim impresionizmom

Tržačan Avgust Černigoj razstavlja

Slikarske razstave v Prešernovem muzeju v Kranju niso nič nenavadnega, hkrati pa lahko z veseljem podčrtamo dejstvo, da je obisk ljubiteljev likovne umetnosti za mesto, kakršno je Kranj, več kot zadovoljiv. Vtisi, ki so jih bili odnesli obiskovalci z dosedanjih razstav, so bili dokaj površni, bežni in ocenjevani le pod dojmom osebnih občutij in okusov. S tem pa ne gre za razvrednotenje omenjenih del likovne umetnosti z ozirom na njihovo umetniško potenco in izrazno izvirnost, temveč za ugotovitev, da so se obiskovalci doslej srečavali v pretežni meri s stvaritvami, v katerih je prevladoval realizem. V primerjavi s prejšnjimi razstavami, ki so minevale brez debat, zlasti še med povprečnimi obiskovalci, je pri sedanji slikarski razstavi opaziti, da je le-ta zavoljo svoje nevsakdanje tematike zbudila precej pozornosti in v dobršni meri razburkala duhove občanov, ki so si razstavo ogledali, in jih hkrati postavila pred vrsto, za nepoznavalca likovne umetnosti, prezahtevnih vprašanj, ki jim ne vedo odgovora.

Razstavo del, ki so vzbudila tolikšno pozornost, je pripravil naš rojak, znani tržaški slikar **Avgust Černigoj.** Razstava je bila odprta 15. avgusta.

V prvem razstavnem prostoru je poudarek na oljnih podobah, ki s svojo nenavadno tematiko gledalca pritegnejo, da si nehote zastavi vprašanje: kaj mnoge od teh podob predstavljajo? To tematiko bomo imenovali abstraktno-impresionistično. Barva in prostor sta osrednji prvini, ki ju umetniško hotenje ustvarjalca oblikuje s samolastnim izpovedno-izraznim načinom.

»Moja umetnost je v barvi,« pravi sam razstavljavec. O tem pričajo zlasti akvareli z žgočimi sončnimi barvami, ki s svojimi toplimi odtenki, učinkovitostjo in harmonično lahkotnostjo tvorijo pravcato barvno doživetje z izhodiščem v realizmu. Semkaj sodijo akvareli iz Plan d'Aupris v Franciji, Knežak na Pivki itd.

In prostor? Mnoge slike, zlasti olja, predstavljajo razčlenjevanje barvnih ploskev, s čimer razstavljavec individualno presnavlja realizem, to je iz stvarnega sveta, iz vsakodnevnih zapažanj gradi s svojo samoniklo in suvereno umetniško potenco svoj lastni likovni svet. Prostor skuša razbiti, ga pregledati iz vseh perspektiv, tudi iz onih, ki jih ni in ki so morda le plod ustvarjalčeve fantazije. Predmetov ne pušča v globini slike, temveč jih prenaša na predno ploskev. To je izražanje čustev ustvarjalca - modernista v novem jeziku, ki ga današnji človek še ne razume. Seveda, moderno slikarstvo ni lepo — pravi sam razstavljalec — je dekorativno — arhitektonsko.

Kaj pa komercialnost del abstraktne umetnosti? — Ta nova smer gre vzporedno z razvojem sodobne arhitektonike, zategadelj sodi to dekorativno slikarstvo v prostore, ki so sodobno opremljeni.

Poleg teh del je dopolnjevalo razstavo tudi več grafik in risb v različnih tehnikah: monotipija, linorezi, leso-gravure, bakropisi, akvatinta, plastična gravura itd. Te tehnike govore, da imamo opravka z umetnikom, ki upravičeno zasluži ime grafik-virtuoz, vtem ko nam celotna razstava priča o Černigojevem živahnem temperamentu in njegovih nemirnih iskanjih novih izraznih poti. Če se zazremo v celoto razstavljenih del, se v nas nehote vzbudi spoštovanje, hkrati pa nas prepriča, da je umetnik, ki je pod ritmom modernega časa utrl svojemu čustvovanju in občutju pot, ki ga vodi v izvirno in svojstveno izraznost.

Ob zaključku naj omenim, da je Černigoj študiral slikarstvo v Bologni, Münchenu in Weimarju (Bauhaus). Njegova razvojna pot vodi od ekspresionizma preko konstruktivizma do današnjega abstraktnega impresionizma. Razstavljal je v Italiji, Jugoslaviji, Švici, Avstriji, Nemčiji, Čehoslovaški in ZDA. Vse to nam priča, da imamo Slovenci v Černigoju močnega zastopnika abstraktnega slikarstva.

SA-SA

A. ČERNIGOJ: **Tvornica - Trst** (olje — 1955)

Pred snemanjem „Častne besede"

Upravni odbor UFUS je odkupil scenarij Miodraga Djurdjeviča »Častna beseda«; scenarij obravnava motiv iz sodobnega življenja. Ker so priprave za snemanje tega filma v teku, bodo verjetno z realizacijo filma pričeli že septembra letos.

Režijo filma so zaupali znanemu režiserju dokumentarnih filmov Žiki Čukuliču, medtem ko je za snemalca angažiran Josip Novak, ki je v Zenici pravkar končal snemanje filma »Ženica« (UFUS).

Dejanje filma se dogaja v Beogradu.

Kaj ima na sporedu

Radio Ljubljana

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 7.00, 13.00, 19.30 in 22. uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah pa so ob 6.05, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21. uri zvečer. Oddajo »Želeli ste, poslušajte« ob delavnikih ob 14.40 in ob nedeljah ob 14.15 uri. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30 uri.

PETEK, 24. AVGUSTA

8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa — XXII
9.30 Literarna oddaja: Med Etno in Nordkapom ali potopisi K. Čapka
10.00 Koncert po željah
12.40 Pianist Pavel Šivic igra klavirske skladbe na narodne teme
14.30 Oddaja za lovce
15.35 Poje ženski vokalni kvartet in moški zbor Enakost p. v. Viktorja Fabianija
16.00 Utrinki iz literature — Boris Pilujak: Posestvo Belokonsko
18.00 Nove knjige
18.15 Iz modernih oper (B. Britten: Peter Grimes, C. Menotti: Konzul)
18.50 Družinski pogovori
20.00 Constantin Brailoiou: Glasba narodov sveta XXIV. Ukrajinski Romuni
20.30 Tedenski zunanje-politični pregled
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
22.30 Mednarodna radijska univerza — a) Spencer Jones: Razvoj nazorov o vesoljstvu, b) Univerza v Montpelieru

SOBOTA, 25. AVGUSTA

11.45 Pionirski kotiček
12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel
13.35 Pester spored priljubljenih arij
14.30 Tedenski športni pregled
15.35 25 minut preludijev
16.00 Utrinki iz literature: Pohorski pevec Jurij Vodovnik
16.20 Koncert po željah
18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike
18.15 Pojeta mladinski zbor I. gimnazije iz Celja p. v. Egona Kuneja in Gorenjski vokalni kvintet
18.45 Okno v svet
20.00 Veseli večer

NEDELJA, 26. AVGUSTA

6.00 Pisana vrsta domačih pesmi in napevov za prijetno nedeljsko jutro.
7.35 Operetna in lahka glasba.
8.00 Otroška predstava - Franjo Vouk: Lisica je prav zvita zver (radijska igra).
9.30 Še pomnite, tovariši — Jože Pahor: Ko je umiral nacifašizem.
11.35 Mala revija lahke glasbe.
12.00 Pogovor s poslušalci.
13.30 Za našo vas.
21.10 Prenos reportaže z evropskega prvenstva v veslanju na Bledu.

PONEDELJEK, 27. AVGUSTA

6.20 Naš jedilnik.
7.10 Zabavni zvoki.
11.50 Za dom in žene.
12.00 Slovenske narodne pesmi v priredbi Franceta Marolta in Zorka Prolovca.
13.15 Opereta in lahka glasba.
16.00 Utrinki iz literature - Janez Gradišnik: Slovo.
16.20 V svetu opernih melodij.
17.15 Zabavna in plesna glasba.
18.00 Kronika iz naših mest: Kruševac.
18.10 Iz zakladnice slovenskih samospevov.
18.45 Kulturni obzornik.
19.00 Reportaža z evropskega prvenstva v veslanju na Bledu.

Pridite in oglejte si

tradicionalno II. Mednarodno razstavo vin

od 25. 8. do 2. 9. 1956 na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani

Razstava vin iz vseh kontinentov sveta — najmodernejši vinogradniški in kletarski stroji — ostala pomožna sredstva — tradicionalna poskušnja vin.

Sodelujejo: Anglija, Alžir, Avstrija, Avstralija, Bolgarija, Ciper, Čile, Francija, Grčija, Italija, Južna Afrika, Madžarska, Malta, Maroko, Mexiko, Portugalska, Romunija, Španija, Nemčija in Jugoslavija.

ZA OBISK SE POSLUŽITE 25% POPUSTA NA ŽELEZNICI!

LJUBLJANA GR

OBJAVE • OGLASI

4000 m² njive na Primskovem prodam ali zamenjam za stavbni svet. — Naslov v upravi lista.

Kajak dvosedežni v dobrem stanju komplet prodam. Zupan Pavle, Zapuže 23, Begunje.

Prodam vzidljiv levi rabljen **štedilnik.** Kokrica 104.

Prodam motor 98 ccm ali zamenjam za 50 ccm ali za kolo. Primskovo 46, Ulica ob šoli — levo.

Prodam novo mlatilnico na motorni pogon z reto in tresali — cena din 60.000 **in kotel za kuhanje prašičje krme,** vzidljiv, železni, malo rabljen, 50 litrski — cena 3500 din. Naslov v upravi lista.

Zamenjam stanovanje — sobo, kuhinjo v bližini Kranja. Poizve se na upravi.

Lap, vrtnarija, Lesce, tel. 347.

Prodam stavbno parcelo na Primskovem. Naslov v upravi lista.

Mestna klavnica v Kranju odkupuje vsako količino sena po najvišjih dnevnih cenah.

Upravnika na večje privatno posestvo v bližini Rogaške Slatine **takoj sprejmem.** Pogoj: samski, po možnosti z nižjo kmetijsko šolsko izobrazbo. Informacije, Žabnica 45.

Prodam dobro ohranjeno kompletno točilnico za pivo 60×72×160, **en nastavek iz hrastovine** z roletami in predali **k pisalni mizi, 1 m³ prima suhe borovine v plohih.** Naslov v upravi lista.

Prodam 2 prašiča od 60 do 70 kg. Čirče 16.

Prodam novo spalnico in globok otroški voziček. Čirče 107.

Dne 26. avgusta pohitite v Kropo na meddruštveno gorsko hitrostno Avto-moto dirko: Kropa—Jamnik. Tekmovali bodo znani slovenski vozači za republiško prvenstvo LRS. Dirka bo pod pokroviteljstvom ljudskega poslanca in podpredsednika OLO Kranj tov. Bertoncelj Ivana-Johana in tovarne »Plamen« iz Krope.

Obvezni trening bo dne 26. avg. ob 10. uri, začetek dirke pa točno ob 14. uri. — **Vstopnina din 50. Na vstopnice bo izžrebano moško kolo.** Po dirki bo velika športna veselica pri Gasilskem domu v Kropi. Zveze z vlakom ugodne, prevoz Podnart—Kropa zagotovljen. — Vljudno vas vabi Avto-moto društvo Podnart.

EKONOMSKA SREDNJA ŠOLA V KRANJU: pričetek popravnih, razrednih in naknadnih sprejemnih izpitov bo dne 28. avg. 1956 ob 7. uri zjutraj. Pričetek pouka na redni šoli za vse razrede bo dne 5. septembra 1956 ob 8. uri zjutraj, pričetek predavanj v Pripravljalnem tečaju I. in III. pa bo dne 10. sept. 1956 ob 8. uri zjutraj.

Ravnateljstvo.

KINO - *Te dni bomo gledali*

KINO »STORŽIČ« KRANJ

24. avgusta, amer. barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA« ob 18. in 20. uri.

25. avgusta, amer. barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA« ob 18. in in 20. uri. — Ob 22. uri ameriški film »TUJEC NA BEGU«.

26. avgusta, ob 10. uri poljski film »URE UPANJA«; ob 14. uri ameriški film »BISTRE GLAVE«; ob 16., 18. in 20. uri ameriški barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA«.

LETNI KINO »PARTIZAN«

24. avgusta, amer. film »TUJEC NA BEGU« ob 20. uri — zadnjikrat.

25. avgusta, dvojni program: I. ameriški film »BISTRE GLAVE«, II. poljski film »URE UPANJA«. Pričetek ob 20. uri.

26. avgusta, ameriški film »BISTRE GLAVE« ob 20. uri — zadnjikrat.

KINO »SVOBODA« STRAŽIŠČE

24. avgusta, ameriški film »BISTRE GLAVE« ob 20. uri.

25. avgusta, poljski film »URE UPANJA« ob 18. in 20. uri.

26. avgusta, amer. barvni film »LJUBIMCA DIVJEGA ZAPADA« ob 14. uri; ameriški film »TUJEC NA BEGU« ob 16., 18. in 20. uri.

KINO NAKLO

26. avgusta, amer. barv. film »STRELČAKA« ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »RADIO« JESENICE

24. avgusta, ameriški film »DEKLE Z DEŽELE« ob 18. in 20. uri.

25. in 26. avgusta, ameriški barvni film »NA DALJNEM SEVERU«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 18. in 20. uri, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldne ob 10. uri matineja mladinskega filma.

KINO »PLAVŽ« JESENICE

24. avgusta, amer. barvni film »VOJNA SVETOV« ob 18. in 20. uri.

25. in 26. avgusta, ameriški barvni film »LETNO GOSTOVANJE«. Predstave: v soboto ob 18. in 20. uri; v nedeljo ob 18. in 20. uri, v slučaju slabega vremena tudi ob 16. uri. Dopoldne ob 10.30 uri matineja mladinskega filma.

KINO KOROŠKA BELA

25. in 26. avgusta, ameriški barvni film »NA DALJNEM SEVERU«. Predstave: v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 17. in 19. uri.

KINO ŽIROVNICA

25. in 26. avgusta, amer. film »OŽENJEN, NEOŽENJEN«. Predstave: v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 17. in 20. uri.

KINO DOVJE MOJSTRANA

25. in 26. avgusta, avstrijski film »JAZ IN MOJA ŽENA«. Predstave: v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 18. in 20. uri.

KINO RADOVLJICA

Od 24. do 26. avgusta, ameriški film »FANT IZ OKLAHOME«. Predstave: v petek in soboto ob 20. uri; v nedeljo ob 16., 18. in 20. uri.

KINO »SORA« ŠKOFJA LOKA

Od 25. do 27. avgusta (izjemno), ameriški barvni film »POSLEDNJI APAŠ« z Bert Lankasterjem.

KINO »KRVAVC« CERKLJE

25. in 26. avgusta, italijanski film »NA KONICI MEČA«. Predstave: v soboto ob 20.30 uri in v nedeljo ob 16. in 20. uri.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

za šolsko leto 1956/57

Komisija za štipendije pri Občinskem ljudskem odboru Kranj razpisuje na osnovi temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ št. 32/55), odloka Zveznega izvršnega sveta o višini štipendij (Uradni list FLRJ št. 33/55) in Pravil sklada za štipendije občine Kranj sledeče štipendije:

1. eno štipendijo za študij na tehnični fakulteti oddelek za geodezijo oziroma na srednji tehnični šoli za geometra,
2. eno štipendijo za študij na srednji administrativni šoli,
3. eno štipendijo za študij na šoli za socialne delavce,
4. eno štipendijo za študij na višji upravni šoli,
5. eno štipendijo za študij na šoli za fizioterapevte.

Štipendije bomo delili za čas, ki je prosilcu po predpisih določen za dokončanje študija.

Višina štipendije je 4000 din mesečno za srednje strokovne šole in 5000 do 6000 din mesečno za študente visokih šol.

Štipendije se znižajo za otroški dodatek, ki ga prosilec prejema ali bi ga prejemal, če ne bi imel davčnega predpisa.

Prosilci naj takoj vložé pri Občinskem ljudskem odboru v Kranju prošnje, kolkovane s 180 din državne takse in 95 din občinske takse.

Prošnjam morajo priložiti:

1. Podroben življenjepis,
2. zadnje šolsko spričevalo ali potrdilo o vpisu v šolo ali fakulteto z navedbo letnika oziroma semestra,
3. potrdilo o imovinskem stanju prosilca in staršev,
4. potrdilo podjetja, ustanove ali zavoda, v katerem sta zaposlena stariša prosilca glede višine plače in otroškega dodatka,
5. potrdilo študentske oziroma mladinske organizacije in SZDL glede članstva v organizaciji in odnosa prosilca do današnje družbene stvarnosti.

Otroci padlih in žrtev fašističnega nasilja naj priložijo tudi potrdilo ZB.

Priloge k prošnji je kolkovati vsako s 25 din državne takse. Rok za vlaganje prošenj je 31. avgust 1956.

Istočasno obvešča Svet za socialno skrbstvo pri Občinskem ljudskem odboru Kranj, naj vložé prošnje za štipendije vsi otroci padlih borcev v NOV, žrtev fašističnega nasilja in ostali socialno ogroženi dijaki oziroma študenti.

Prošnji je priložiti iste dokumente kot zgoraj od 1. do 5. točke.

E. Löhndorff:

TROPSKA SIMFONIJA

20

Amigos, da bi vam prihranil trpljenje, Kompaniji pa velike stroške — razen tega bi vas prikrajšali pri mezdi in vam naložili težje delo — vam svetujem in vas prosim v imenu vseh svetcev, bodite pametni!«

Nato si oddahne in da oddahniti tudi nam. Indios šepetaje staknejo skupaj glave, Angleža pa se nam smejeta.

»Peljite ljudi v skupinah po pet mož po dvorani za rekonvalescente, Antonio!« zapove zdravnik in Antonio se vljudno prikloni. Rahlo, po prstih, stopam za njim skozi druga vrata v čisto, zračno dvorano, v kateri je deset postelj, toda le na petih leže bolniki — upadeni, pod zagorelo barvo bledi obrazi nam radovedno zro nasproti.

»Madre de Dios, novi zelenci v Muzo!« vzklikne neobrit Laddino in se s stokom dvigne v postelji. »V desetih dneh smem spet ven, nikoli več ne požrem nobenega smaragda! Gringi ti presvetijo trebuh, potem te pa načnó kot crknjeno vodno prase! Saj boli ne prav posebno, bi dejal, ker te omotijo, hudo je pa vendarle zelo! — In Manuelitto, brat moje botre iz Bogote je pretekli teden po operaciji umrl!« nadaljuje prevzet.

»Res«, pritrdi drugi tam iz kota, rumenkast, gladko obrit možak. »Res, vse najdejo ti gringi! — Kdo bi si mislil, da je mogoče narediti koga prozornega kot ribji mehur, potem ga odpreti in spet nazaj zašiti?«

Vodnik nas priganja: »Senores, dajte, stopite skozi onale vrata na prosto, peljati moram skozi dvorano še druge amigos! — Pa pametni bodite in ne letajte preveč naokrog, dokler še ne poznate okolja, da ne zaidete na minska polja!«

Potem pa stopim na prosto, kjer me objame žareča vročina z neusmiljeno silovitostjo. Ladinci in mestici preklinjajo in stokajo na vse pretege. Dva se začneta prepirati in preklinjata ta prepir z najbolj čudnimi rotenji, kaj je večji greh in bolj nekrščansko: Požirati smaragde ali parati trebuhe. Počasi in zamišljeno stopam proti barakam, ne da bi se zmenil za ostale. In spet me sreča večni Jud! Sveta jeza me zgrabi in kar zavre v meni, ko mi pri srečanju hudobno zbadljivo zabrusi v obraz: »No, dečko, ste si ogledali vse? Kaj ne, prav čedno je paranje trebuhov, in vi boste kar kmalu na vrsti!« . . .

Ozračje miglja v sončni svetlobi. Oblaki bleščečega peska, drobnega kot prah, me zagrinjajo in padajo name. Piskanje, ropot, šumeči curki vode vsepovsod naokrog! Vojaki ogorelih, topih obrazov sede na rdečkasto rjavih kupih in se malomarno igrajo s puškami. Sonce in strašna pripeka od vseh strani! V grlu me davi, ko se pred našo barako spustim na grobo izdelano klop.

»Kaj pomenijo posmehljive besede neznanca, ki me ni nikoli prej videl? Iz kakšnih razlogov jih je spregovoril, in čemu ravno meni? Ali sem jih zaslužil? S čim?

Čutim, kako mi odteka ves pogum, vsa odpornost, kot bi mi v curku odtekala kri in bi v meni plahnelo življenje. S stokom zrem v bleščeče sonce, dokler mi solze ne zalijejo oči.

INTERMEZZO

Obed v družbi trudnih, s potom oblitih mož, je pri kraju. Popoldne po obedu je bilo vroče, dolgočasno in izpolnjeno z razmišljanjem.

Zvečerilo se je! Ognji plamte in prasketajo. John Adams Safegrace Harkensmith nas je obiskal. Razgovarjali smo se o tem in onem, vendar je pogovor kmalu zastal. Vsak se ukvarja z lastnimi mislimi, ki se večinoma vrte okrog jutrišnjega dela.

Svetloba zvezd se motno prebija skozi meglo. Vampirji obletavajo modrikaste kroge obločnic, zajadrajo med glavami, zginevajo in spet prihajajo. — Kot srebrni zvončki in otožni glasovi gonga valove po zraku mandolin in kitar. Ob sosednjem ognju stoji nekdo in poje.

Čudovito, kako zna ta človek peti! Kako pride vendar tak pevec v Muzo?

»La donna e mobile«, mu vre srebrno iz grla in se razliva po kampu. Ploskanje ga poplača, ko umolkne in sede.

»Italijan«, godrnja lovec in pokaže nanj s palcem. Ta človek dela za dva, zaslužiti si hoče toliko denarja, da si bo lahko izobrazil glas. Caruso mu pravimo. Dostikrat mora peti pred gospodi uprave, ki ga zelo cenijo in mu tudi lajšajo delo. Saj je tudi prav tako! Če bi bil jaz prezident te zanikrne republike, bi ga takoj odpoklical v Bogotó, kajti peti zna prav res, to razločim celo jaz.

Caruso se je spet dvignil in mrzlično, v divje naglem tempu zapeta tarantela doni v temno noč.

Spet je vse tiho.

»Kajpa, srečo mora imeti človek!« začne Harkensmith.« Jaz sem jo tudi že držal v pesteh, pa sem bil toliko neumen, da nisem bolje zagrabil! Potem bi bil dekle, katero je odpeljal oni drugi, nazadnje le dobil. Nekaterega prekrasnega samca sem iz črede slonov pripeljal temu lordu ali onemu vojvodi pred puško, da mu je bilo treba samo sprožiti, a sem bil preneumen, da bi znal to izkoristiti.

Na usta si nastavi steklenico in jo izprazni. S težavo se dvigne in odide brez besede, ne da bi se ozrl, v svojo bajto. Groteskno se gibljejo njegova nenavadna ušesa.

Ognji so povsod dogoreli, možje izginili. Ko se ozrem, zapazim, da sem ostal sam pri žareči žerjavici. Tudi jaz vstanem in ko namerim svoje korake k mrežnici, sem žalosten. Kajti Muzo je tako žalosten, vsa atmosfera skoraj otipljivo izžareva nekaj, kar polni ozračje kot tisoč zdrobljenih upov neštetih mož. Strahotno, nepopisno žalostno!

JUANITA

»Mon Dieu« — mi pride na misel zaupni vzklik starega, nesrečnega Julesa. Vendar mu je morebiti bolje tam v hladnem grobu pri tambu rdečelasega župana, kot je meni tu v Muzu! Kajti, mon Dieu, kako težaško je to delo, ki ga moram opravljati!

MLADA RAST

Živela sta dedek in babica. Bila sta zelo revna in sta se z veliko težavo prebijala skozi življenje. Največkrat nista imela kruha, zato sta hodila v gozd in nabirala želod. Želod sta prinesla domov ter sta ga kuhala in pekla ter se tako hranila.

Nekoč je babica pripravljala večerjo. Pregleduje želod za želodom ter ga meče v lonec. Pa ji pade plod iz rok, se kotali po podu in ker je bil ta zelo slab ter je imel mnogo špranj in lukenj, zdrkne v klet. Tu vzkali, v zemljo požene koreninice, v zrak pa šibko stebelce. Koreninice se zarijejo v črno zemljo ter srkajo hrano, jo dovajajo debelcu, ki se krepi in raste ter doraste do poda.

Babica to opazi in reče dedku:

»Čuj, dedek! Hrastič hoče rasti in ne more. Izsekaj pod in omogoči drevesu, da raste v naši izbi. Ko doraste, nama ne bo treba hoditi nabirat želod v gozd, imela ga bova doma.«

Dedek je ubogal in storil tako, kot je babica želela. Hrast je rasel in rasel in dosegel strop izbe. Zopet je šel dedek na delo in izsekal v stropu dovolj veliko odprtino, da je mogel hrast nadaljevati z rastjo. In ko je hrast dospel do krova, je dedek nekega dne zlezel na streho in odstranil nekaj škodel, tako, da je vrh hrasta pokukal na svetel dan. Odslej je drevo še bolj rastlo, in glej čudo, njegov vrh je kmalu segel do oblakov in še više.

Babici je zmanjkalo hrane, tako, da ni bilo pri hiši niti želoda, niti kaj drugega. Dedek vzame vrečo in zleze na hrast. Leze, leze, vzpenja se vedno više in više, tako, da se izgubi babici izpred oči. Zlezel je do oblakov pa mu še ni dovolj. Kar zapazi na oblačku petelina z zlatim grebenčkom poleg njega pa prekrasen mlinček. Dedek ni dolgo razmišljal. Le toliko je počakal, da je vetrček pognal oblak s petelinčkom in mlinčkom k drevesu v njegovo bližino. Ko se je to zgodilo, iztegne desnico in že drži petelina, z levico pa hop in že je mlinček v njegovi oblasti. Potem pa spravi plen v vrečo in hajde nizdol.

Dedek je porabil mnogo časa, da je opravil to delo. Babica je ta čas opravila vsa hišna opravila in ker dedka ni bilo, je mislila, da so ga na drevesu raztrgali orli in druge ptice roparice. Ker ji je bilo hudo in ker je bila prepričana, da bo morala živeti sama, se je bridko razjokala:

»Kaj naj počnem sedaj? Moj dobri dedek mi je vselej prinesel želoda in drugo hrano, kdo bo skrbel zame, za staro ženico, siroto? Joj, kaj bo sedaj, joj, joj! Kako bi bilo prav, da bi še jaz umrla!« Tako je tarnala babica, ko je skozi razbit strop prilezel dedek v izbo:

»Ne joči, babica! Saj sem že tu pri tebi, jaz tvoj stari dedek. Hotel sem ti prinesti želoda, pa sem ga na najinem drevesu zaman iskal. Lačna ne moreva ostati.«

»Kaj pa vendar imaš v vreči, ki sama skače pod klopjo?« je radovedno vprašala babica.

»Skoraj bi bil pozabil! Le poglej, babica! Skoraj na vrhu drevesa sem opazil na oblaku tega petelina z zlatim grebenom in ta mlinček. Vjel sem petelina in vzel mlinček, ker nisem hotel priti praznih rok.«

Lepa žival je ta kokot. Kako lepo se mu sveti roža; morda je pa res iz pravega zlata. In mlinček? Dober bo. Ko nabereva želoda, ga prepražim, na mlinčku zmeljem in kavo bova pila. Pravijo, da je želodova kava tečna in dobra. Daj mi mlinček, da poizkusim vrteti!«

Babica stisne v krila mlinček in zavrti. Pa glej čudo! Za vsakim vrtljajem izpade iz mlinčka štrukelj, da, pravi štrukelj z medom, orehi in rozinami. Babica je sukala kljuko, iz mlinčka pa so padali štruklji in kolači, da sta se jih starec in starka do sitega najedla.

Odslej sta jedla štruklje in kolače in dobro se jima je godilo.

Nekega dne se je peljal po cesti mimo borne koče, iz katere je izrasel hrast velikan, bogat plemič iz bližnjega gradu. Ko zagleda to čudo, ukaže konje ustaviti in vstopi v hišo. Ker ne ve, kako bi s starcema navezal pogovor, reče:

»Ves dan sem že na potu. Izmučen sem in lačen. Ali bi mi mogli s kako jedjo postreči?«

»S čim naj bi vam postregla, gospod? Gotovo imate doma vsega v izobilju. Z mesom vam ne morem postreči, ker ga nisva že več let okusila. Morda bi pa pojedli kak kolač ali štrukelj. S tem vam lahko postrežem. — Starka vzame mlinček, zavrti, dvakrat... in postreže plemiču z okusnim pecivom. Plemič je in je. Ko je bil sit, reče:

»Prodaj mi, starka, ta mlinček!«

»O, ne gospod. Tega mlinčka pa ne prodam.«

Plemič pa ni dolgo časa prepričeval dedka in babico, pograbil je mlinček, zapustil stara, skočil na kočijo in se odpeljal domov.

Zaman sta kričala starca za vozilom. Vrniti sta se morala v hišo brez mlinčka. Hudo sta se razjokala, ker sta

vedela, da bosta morala od gladu umreti.

»Počakajta! Pomagam vama! se oglasi petelinček z zlatim grebenom. »Odprita mi duri, da odletim na plemičev dom. Tam vzamem mlinček in ga vama vrnem.« Petelinček je zletel v zrak in letel do plemičevega dvorca. Tam je sedel na okno in začel peti:

»Kikiriki, kikiriki! Visoki gospod, vrni ubogim ljudem ukradeni mlinček!«

Ko je knez zaslišal to zanj žaljivo petje, se je zelo razhudil in ukazal slugi, da vjame petelina kričača in vrže v vodo. Grajski hlapec vjame petelina in ga vrže v vodnjak. Petelin čepi v vodnjaku, pije vodo in govori:

»Kljunček, kljunček, kar pij vodo!« In petelin popije vso vodo. Iz suhega vodnjaka zleti na plemičevo okno in zopet zakikirika:

»Visoki gospod! Visoki gospod, vrni ubogim ljudem ukradeni mlinček!«

Gospodar je sedaj ukazal kuharju, da vjame petelina in ga vrže v ogenj. Ta stori tako, petelinček pa zapoje v peči:

»Kljunček, kljunček, bruhaj vodo!« Iz kljunčka se je vlila v vodnjaku popita voda in ugasi ogenj. Petelinček zleti iz peči in prileti v plemičevo sobo, kjer sede na omaro in zapoje:

»Kikiriki, kikiriki! Tat, tat, vrni ubogim ljudem ukradeni mlinček!«

V sobi je bilo poleg plemiča mnogo gostov. Sedeli so okoli mlinčka in jedli štruklje, kolače in druge sladke dobrote. Ko so gostje slišali, kaj petelin poje, so se razbežali na vse strani. Tudi tatinski plemič je tekel za njimi, ker ga je bilo sram.

Petelinček z zlatim grebenom pa je pograbil mlinček in ga odnesel v borno kočico, iznad katere se je dvigal hrast brez želoda. Tu izroči mlinček užaloščeni babici in dobremu dedku, ki sta spet vrtela ročico in jedla dobre štruklje, kolače in drugo pecivo.

Le najdite otroci to hišico, obiščite tega dedka in to babico, zavrtite mlinčkovo ročico in jedli boste orehovo tortico.

Črni muren

»Črni muren, dober dan!
Mar še vedno si zaspan?

Sonce sije, kje le ždiš,
moje sence se bojiš?

Če pa tak si mi junak,
da te splaši vsak korak,

ti pomagati ne vem,
raje dalje v polje grem.

Čakaj, prej še s slamico
dregnem v tvojo jamico.«

Pa se slamice je zbal,
brž iz luknje pribežal.

MARTINA BIDOVČEVA

Za brihtne glavice

Stric Tomo je prinesel z vrta tri različno velike hruške. Praskal in praskal se je za ušesi, premišljeval in gruntal na debelo, pa ni znal noža tako obrniti, da bi pravično razdelil prve sadove med svoje tri ljubljence. Tudi stehtal jih je in ugotovil, da ima prva hruška tri četrtine teže tretje hruške, in da je tretja dvakrat tako težka kakor druga. Po tehtanju je še malo premišljeval in že se mu je poblisnilo kako bo treba hruške razdeliti. No, če se vas ni le preveč prijela počitniška lenoba, pa še vi določite koliko sladkega sadu je dobil vsak otrok.

IN ŠE ENA:

Stric je imel na vrtu tudi lepo češnjo, ki je posebno letos narodila toliko sadov, da je bilo drevo podobno veliki rdeči kopi. Pa je le bilo teh češenj vedno manj; razumljivo. nekaj so mu jih poklepali, ko njega ni bilo doma fantalini iz soseščine, mnogo pa so jih pozobali tudi kosi, ki kaj radi obirajo ta priboljšek. Pa je strica vse to le malo togotilo in je nekega dne zjutraj privlekel veliko strašilno pištolo in pogumno pihnil med kose. In čudo. Le polovica kosov je odletela in še eden se je kmalu vrnil, ko se mu je zdelo, da je nevarnost mimo. Zdaj je bilo na češnji prav toliko kosov kakor prej. Koliko kosov je bilo na drevesu predno je stric sprožil pištolo?

No, bistre glavice, sedaj pa na delo!

Preko planinskih grebenov

Kritične beležke slučajnega potnika

Dokaj visoki planinski grebeni ločijo dolino Trente od Gorenjske; pri Vršiču pa Gorenjska preide v prekrasno alpsko dolino Trento. Kljub nenadnemu prehodu je moč opaziti med dolino Trente in Gorenjsko nekaj razlik; le-te gredo v pretežni meri v prid Trente.

Trenta slovi kot najlepši del našega alpskega sveta. Poznajo jo — vsaj po pripovedovanju — nešteti, tudi obiskujejo jo radi; glas, ki kroži o tej prelestni dolini, ni brez odmeva. Pesem o Soči Simona Gregorčiča dovolj nazorno opeva bohotnost te reke, njene barve in muhavosti. Bela skalnata gorska pobočja, ki se zarivajo v ozko dolino, pa še povečujejo privlačnost te 70 km dolge doline. Toda to ni vse. Tu se križata dva svetova. Kljub temu, da ne slišimo domačina govoriti italijansko, opazimo vpliv Primorja. Ob večerih so gostišča polna mladih fantov, deklet pa na cestah skoraj ni opaziti. Na cestah se lenobno prevažata prijatelja s kolesi, pogosto se ustavljata in klepečeta. Tega na Gorenjskem ali v katerem koli drugem predelu Slovenije ni videti.

Poleg izredne naravne mikavnosti je Trenta zanimiva tudi po svoji zgodovini. — Na poti iz Trente proti Bovcu vidite ogromne italijanske bunkerje, pred Bovcem italijanska vojaška pokopališča iz prve svetovne vojne, v Kobaridu pa veliko grobnico 7000 italijanskih vojakov. Nehote pomislite na tri davke, ki jih plačujejo državljani imperialističnih dežel. Najprej davek v topovih, nato davek v človeški krvi in da bi potolažili razjarjene in užaloščene pobirajo zopet davek, to pot za grobnice in pokopališča. »Blagodati« teh treh davkov lahko vidimo tudi v Trenti.

Popotnik, ki se je odpravil v dolino Trente in spotoma obiskal vsa važnejša letoviščarska mesta na Gorenjskem, je v Trenti nad marsičem prijetno presenečen. V Kranju je vse lepo; posebno privlačna je »Delikatesa«, ki je odprta do desete zvečer. V Radovljici je že precej slabše.

Sobota zvečer. Obiskali smo restavracijo »Triglav«. V času, ko smo čakali na postrežbo, bi se lahko povzpeli na vrh Triglava. Podobno je bilo tudi v gostiščih na Bledu, Gozd Martuljku. Čakanje, čakanje in zopet čakanje in nehote dobiš dojem, da so v sezoni nastavljeni v kavarnah, gostilnah in gostiščih le petorazredni natakarji. Nisem se vpraševal, ali je tako, dejstvo pa je, da so zelo nespretni, počasni in neuslužni. To je negativna stran gorenjskega turizma.

Vsega tega v Trenti nisem doživel. Postrežen sem bil takoj.

Postrežba v lokalih pa tudi ni vse. Na potovanju po prelepi Gorenjski sem, hočeš — nočeš prispel tudi v Kranjsko goro; usoda je hotela, da sem dospel z večernim vlakom. Naslednjega dne sem hotel prečkati Vršič, prenočiti pa sem nameraval v hotelu ali kakšni sobi pri privatniku. Vse zaman. Hoteli so bili polni, pa tudi pri 25 privatnikih nisem dobil niti skromnega ležišča. Tega si sprva nisem vedel razložiti, kasneje pa sem dojel. Po nerodnosti sem vsakemu povedal, da bi rad prespal le noč. Menil sem, da mi bodo zaradi tega še prej priskočili na pomoč. Toda, napaka je bila prav v tem, da sem hotel prespati le noč.

V Trenti sem dobil na podobno prošnjo prenočišče takoj. Moram reči, da so v Trenti prožnejši, hitrejši, bolj turistično usmerjeni. Površnost in počasnost sta za turizem kaj slabo spričevalo.

Prenočišče in hrana sta za popotnike — letoviščarje najvažnejša, takoj nato pa sledijo prometne zveze, udobnost v hotelskih sobah, privlačnost krajev, urejenost in snaga. Vse to, posebno pa zadnje je v Trenti zelo privlačno. Prometne zveze sicer niso kdo vé kako urejene in tudi hoteli nimajo stalno tople vode, zato pa so kraji vzorno urejeni, snažni, na cestah ni videti živalskih odpadkov, kakor na cestah, ki vodijo skozi gorenjske vasi.

Gorenjska je znana po rožah na oknih kmečkih hiš. V dolini Trente so še mnogo bolj iznajdljivi. V Kobarid se pripeljete skozi alejo oleandrov. Naselja so čista, gručasta.

Gorenjska, kakor Trenta sodita v alpski svet, zato so drobne toda očitne razlike na tako majhnem območju tembolj opazne. Verjetno jih je še več, toda slučajni potnik jih ni opazil.

mrk

MOTIV S PODKORENA

Gorenjske bodice

VESTE, ZADNJIČ sem srečal prijatelja. Skoraj vznak me je podrlo, tako sem se ga bil prestrašil. — »Ta pa ne bo dolgo zemlje tlačil,« sem si mislil in milo se mi je strilo. Saj pravim — usoda je pa res krivična — vedno dobri ljudje »gor plačajo«. Morda boste vprašali, kaj mi je dobrega storil, da ga tolikanj hvalim? Kaj bi ga ne hvalil! Še vselej, kadar je imel v hiši kakšen posebno vesel dogodek, me je ljubeznivo povabil k udeležbi. Kar premislite: tri žene so mu že umrle in vselej me je povabil k pogrebu. Res, kar nerodno mi je. Enkrat se mu bom moral revanširati...

»Le kaj ga je tako grdo zdelalo.« sem dalje razpredal misli. »Gotovo se mu je stožilo po umrlih ženah...«

Vprašal sem ga: »Ja, Miha, kaj si bolan? Nič kaj »ta prav« nisi videti!«

Miha je globoko vzdihnil in zasukal oči.

»Saprabolt!« sem se ustrašil, »pa ga menda ne bo kar pred mano stisnilo!«

Nepotreben strah! Takole mi je pojasnil: »Veš, pred 14 dnevi se je zgodilo in odsihmal skorajda ne spravim grižljaja vase. Za malico sem si bil odrezal kos kruha in...«

Tu je Miha obmolknil, grdo spačil obraz in si trudoma obrisal potno čelo. »Nekaj mi je zaškrtalo pod zobmi... Prekleta svinjarija, to me bo spravilo pod zemljo! Grižljaj sem pogoltnil in hotel vnovič vgrizniti v kruh, ko... Veš, kaj je bilo? Pol tolstega ščurka sem požrl, druga polovica pa je tičala v kruhu, ki sem ga ravno hotel nesti v usta.«

»Kje so ti pa postregli s tistim kruhom?« sem butnil vanj.

»V trgovini na **Gorenji Savi**...«

Vsak komentar je odveč! Zanimivo bi bilo vedeti, v kateri pekarni nabavlja ta trgovina kruh? — Mar v tej pekarni ne vedó, da je treba moko presejati, predno se zamesi kruh?

ALI ŽE VESTE...

— **da na blagajni** železniške postaje v Radovljici pogosto nimajo drobiža. Cene vozovnicam kar zaokrožijo, seveda na škodo potnikov. Bržčas so »prihranki« te nabiralne akcije namenjeni »zamorčkom«.

— **da so uslužbenke** trgovine ob cesti v **Podnartu** res prave »higieničarke«. Košare za kruh kaj rade odlagajo pred trgovino in se ne menijo za prah, ki pada vanje.

— **da se ponaša Tržič** z dvonadstropno hišo, le-ta pa se ponaša z dvema hišnima številkama: Ulica JLA štev 8 in Ljubljanska cesta 11. — Čedno razvedrilo za pismonoše, saj v službenem času rešujejo posebne sorte »rebus«.

OPOZORILO!

VSE POTNIKE, ki se nameravajo poslužiti avtobusa na progi Bled—Bohinj opozarjam na epidemijo morske bolezni, ki razsaja na tej »vzorno asfaltirani« cesti, ki s svojimi jamami in luknjami spominja na ementalski sir. Poglavje zase je tudi avtobus, ki skrbi za prevoz potnikov med Bohinjsko Bistrico in Zlatorogom. Po udobnosti lahko tekmujejo z njim celo poštne kočije z Divjega Zapada pred 100 in več leti.

—o—

ONDAN ME JE zaneslo na vrt Kazine na **Jesenicah**, ki so ga preuredili za 85-letnico jeseniške železarne, in vanj vtaknili lepe milijončke. Toda groza! — Vrt, ki je nedvomno eden najlepših na vsej Gorenjski, je zanemarjen kot le kaj. Po stolih in mizah, ki leže križem kražem je za prst debelo prsti in prahu. Plevela je na pretek... Bife je zaprt. Povprašal sem, kaj pomeni ta zanemarjenost, pa so mi pojasnili, da je vrt odprt le ob sobotah in nedeljah zvečer. Torej cel kup milijonov (menda 17) za nekaj večerov na leto!

Svojo zaprepaščenost sem šel »pokroftat« na stari vrt, pa sem le slabo naletel, ker so mi postregli z »opojnim« šiška — vinom.

Tokrat sem obiskal tudi letni kino na dvorišču Delavskega doma na Jesenicah. Kino upravlja Mestno kino podjetje. Vse bi bilo v redu, če bi ne bilo med predvajanjem filma tako dolgih odmorov. Že sem mislil, da gre to na račun tistih, ki si privoščijo med odmorom kozarček vina, pa mi je pojasnil sosed, da so te pavze zaradi čakanja na filmski trak. Kino podjetje ima baje predstave tako organizirane, da kroži isti film s »Plavža« na Koroško Belo in od tod na Jesenice, včasih pa tudi v Žirovnico. — Uprava kina menda meni, če kroži narodna pesem od ust do ust, pa naj kroži še film.

Vas pozdravlja VAŠ BODIČAR

Hitro, hitro! Da se ne preoudi!